

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ 2020

İEİS
İLAÇ ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLER SENDİKASI

İÇİNDEKİLER

Giriş	4
1.Türkiye İlaç ve Tıbbi Sağlık Ürünleri Pazarı	6
1.1 Türkiye İlaç Pazarı	7
1.1.1 Pazardaki Büyüme ve Kaynakları	8
A.Fiyat	8
B.Hacim	9
C.Satış Dağılımı	9
D.Yeni Ürün	9
1.1.2.Pazarın Yapısı	10
A. Referans-Eşdeğer İlaçlar	10
B. İthal-İmal İlaçlar	13
C. Biyoteknolojik İlaçlar	16
D. Tedavi Grupları	20
E. Ortalama Fiyatlar	21
F. Perakende Fiyat Aralıkları	22
1.2. Özel Tıbbi Amaçlı Gıda Pazarı	25
1.3. Sağlık Ürünleri Pazarı	26
2. Ruhsatlandırma	28
3. Yatırım Teşvikleri	29
4. Ar-Ge	29
5. Üretim	30
6. İstihdam	31
7. Dış Ticaret	32
8. Fiyat Politikaları	38
9. Sonuç ve Değerlendirme	41

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1 - Türkiye İlaç ve Tıbbi Sağlık Ürünleri Pazarı	6
Grafik 2 - Türkiye İlaç Pazarı	7
Grafik 3 - İlaç Pazarı Büyümenin Kaynakları	8
Grafik 4 - Değer Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar	10
Grafik 5 - Kutu Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar	11
Grafik 6 - Değer Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı	11
Grafik 7 - Kutu Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı	12
Grafik 8 - Değer Bazında İthal-İmal İlaçlar	13
Grafik 9 - Kutu Bazında İthal-İmal İlaçlar	14
Grafik 10 - Değer Bazında İthal - İmal İlaçlar Pazar Payı	14
Grafik 11 - Kutu Bazında İthal - İmal İlaçlar Pazar Payı	15
Grafik 12 - Değer Bazında Biyoteknolojik İlaçlar	17
Grafik 13 - Kutu Bazında Biyoteknolojik İlaçlar	17
Grafik 14 - Değer Bazında Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı	18
Grafik 15 - Kutu Bazında Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı	18
Grafik 16 - Değer Bazında İthal İlaçlar İçerisinde Biyoteknolojik İlaçlar	19
Grafik 17 - Kutu Bazında İthal İlaçlar İçerisinde Biyoteknolojik İlaçlar	19
Grafik 18 - Değer Bazında Tedavi Grupları	20
Grafik 19 - Kutu Bazında Tedavi Grupları	21
Grafik 20 - Perakende Fiyat Dağılımı	22
Grafik 21 - Referans Ürünler Fiyat Dağılımı	23
Grafik 22 - Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı	23
Grafik 23 - İthal Ürünler Fiyat Dağılımı	24
Grafik 24 - İmal Ürünler Fiyat Dağılımı	24
Grafik 25 - Özel Tıbbi Amaçlı Gıda Pazarı	25
Grafik 26 - Özel Tıbbi Amaçlı Gıda Pazarı Büyüme Dağılımı	25
Grafik 27 - Sağlık Ürünleri Pazarı	26
Grafik 28 - Sağlık Ürünleri Pazarı Büyüme Dağılımı	26
Grafik 29 - Değer Bazında Sağlık Ürünleri Pazarı	27
Grafik 30 - Kutu Bazında Sağlık Ürünleri Pazarı	27
Grafik 31 - Sağlık Ürünleri Pazarı Ortalama Fiyat Dağılımı	28
Grafik 32 - Yeni Ürün Ruhsat Sayısı	28
Grafik 33 - İlaç Sektörü Akredite Ar-Ge Merkezi Sayısı	30
Grafik 34 - İlaç Sektörü Ar-Ge Harcaması	30
Grafik 35 - Üretim Tesisi Sayısı	31
Grafik 36 - Sanayi Üretim Endeksi Değişimi (2015-2020)	31
Grafik 37 - İlaç Endüstrisinde İstihdam	32
Grafik 38 - İlaç Endüstrisinde İhracat Değeri	32
Grafik 39 - İlaç Endüstrisinde İthalat Değeri	33
Grafik 40 - Türkiye Dış Ticareti İçerisinde İlaç Endüstrisi	33
Grafik 41 - İlaç Dış Ticaretinde Bitmiş Ürün Hammadde Karşılaştırması	34
Grafik 42 - İlaç Endüstrisinde İhracat Miktarı	34
Grafik 43 - İlaç İhracatı Kilo Fiyatı	35
Grafik 44 - Bazı Sektörlerde İhracat Kilo Fiyatı	35
Grafik 45 - Kur Değişimleri (Avro/TL)	39
Grafik 46 - İlaç Fiyatlanması	39
Grafik 47 - Net Satışlar Reel Değişimi (2015-2019)	40
Grafik 48 - Özkaynaklar Reel Değişimi (2015-2019)	40
Grafik 49 - SGK Aylık Reçete Sayısı	41

TABLO LİSTESİ

Tablo 1- İlaç Pazarı Geri Ödeme Dağılımı	8
Tablo 2- Pazardaki Yeni İlaçların Adetsel Dağılımı	9
Tablo 3- Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımı	12
Tablo 4- İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımı	15
Tablo 5- Biyoteknolojik İlaçlar	20
Tablo 6- İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı	21
Tablo 7- İlaç Endüstrisinde Yatırım Teşvikleri	29
Tablo 8- İlaç İhracatında İlk Yirmi Ülke	36
Tablo 9- İlaç İthalatında İlk Yirmi Ülke	37
Tablo 10- İlaç İhracatında İlk Beş Ürün	38
Tablo 11- İlaç İthalatında İlk Beş Ürün	38

Giriş

Gelişmiş ülkelerle rekabet edebilecek potansiyele sahip Türkiye ilaç endüstrisi; köklü geçmişi, uzun yıllara dayanan üretim deneyimi, nitelikli insan gücü, yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayanan yapısıyla ülkemizin sanayi dönüşümüne destek veren en dinamik, en stratejik sektörlerin başında gelmektedir.

Covid-19 pandemi süreci, ülkeler için sağlık sektörünün hayati önemini, güçlü ve kendine yetebilen ilaç endüstrisine sahip olmanın stratejik değerini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Sürecin toplum ve iş hayatına dayattığı olağanüstü şartlar her sektör gibi ilaç endüstrisini de etkilemektedir.

Ancak toplumsal sorumluluk bilincimizle her koşulda faaliyetlerimizi sürdürerek ülkemize güçlü bir ilaç endüstrisine sahip olmanın ayrıcalığını yaşattığımıza inanıyoruz. Bu dönemde, hammadde temininden lojistik aksamalara, artan maliyetlere, ilaç satışlarındaki dalgalanmalara ve bulaş riskinin yarattığı zorlayıcı koşullara rağmen Türk ilaç endüstrisi üretim tesislerindeki faaliyetlerine aralıksız devam etmiştir. Bu sayede, bu zor dönemde ülkemizin ilaç arz güvenliği sağlanmış ve halkımızın ve sağlık çalışanlarımızın ilaçlara erişiminde hiçbir sorun yaşanmamıştır.

Hem Covid 19 tedavi algoritmasındaki ürünleri hem de diğer ilaçları üretmeye kesintisiz devam etmiştir. Bunun yanında, ülkemizde üretimi olmayan Covid 19 tedavisinde kullanılan ilaçların üretimine başlanmıştır. Yeni ilaç ve yerli aşılarda geliştirilmesi ve üretiminin sağlanmasına ilişkin sektörümüzün çalışmaları da hız kesmeden aralıksız devam etmektedir.

Endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 680 kuruluş, uluslararası standartlarda üretim yapan 96 ilaç ve radyofarmasötik üretim tesisi ile 11 hammadde üretim tesisi bulunuyor. İlaç endüstrisi, yaklaşık 40 bini aşan çalışanıyla, ülkemizin artan ve yaşlanan nüfusuna 12 binden fazla ürün sunuyor, yaklaşık 180 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor.

Hedefimiz endüstrimizin; daha güçlü bir Ar-Ge yapılanması içine girerek üretimdeki katma değerini yükseltmesi, özellikle biyoteknoloji alanında ivme yakalaması ve uygun kamu politikalarıyla desteklenecek yeni yatırımlarıyla Türkiye'yi bölgesel ve hatta küresel bir ilaç üretim ve ihracat üssü haline getirmesidir. Bu hedefe ulaşmak için hem İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) hem de kurduğumuz Türkiye Biyoteknolojik İlaç Platformu ve Türkiye İlaç İhracatçıları Platformu olarak faaliyetlerimize aralıksız devam ediyoruz.

Ar-Ge ve biyoteknoloji, üretim, istihdam ve ihracat alanlarında endüstrimizin önünü açacak düzenlemelerin hayata geçirilmesi için gayretle ve kararlılıkla çalışıyoruz.

Bu kapsamda, ilaç endüstrisine yönelik hem pazar hem de makro ekonomik verileri derlemeyi ve kapsamlı analize çevirerek endüstrimizin yoluna ışık tutmayı öncelikli faaliyet alanlarımızdan birisi olarak görüyoruz.

Bu çerçevede 2015 yılından bu yana her sene hazırladığımız Türkiye İlaç Sektörü Raporumuzu yayınladık. Raporumuzda hem 2020 yılının hem de son 6 senenin analizini yaptık.

Çalışma kapsamında ilaç ve tıbbi sağlık ürünleri pazarını; ilaç pazarı, özel tıbbi amaçlı gıda pazarı ve sağlık ürünleri pazarı başlıkları altında analiz ettik.

Türkiye ilaç pazarını; referans/eşdeğer ilaçlar, ithal/imal ilaçlar, biyoteknolojik ilaçlar olmak üzere farklı kategorilerde, hem pazar yapısı hem de fiyatlar açısından inceledik.

Özel tıbbi amaçlı gıda pazarını ve Sağlık Bakanlığından onaylı geleneksel bitkisel tıbbi ürünler, biyosidal ürünler, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazlar, kozmetik ve dermokozmetik ürünler ile Tarım ve Orman Bakanlığından onaylı vitaminler ve gıda takviyeleriden oluşan sağlık ürünleri pazarını da mercek altına aldık.

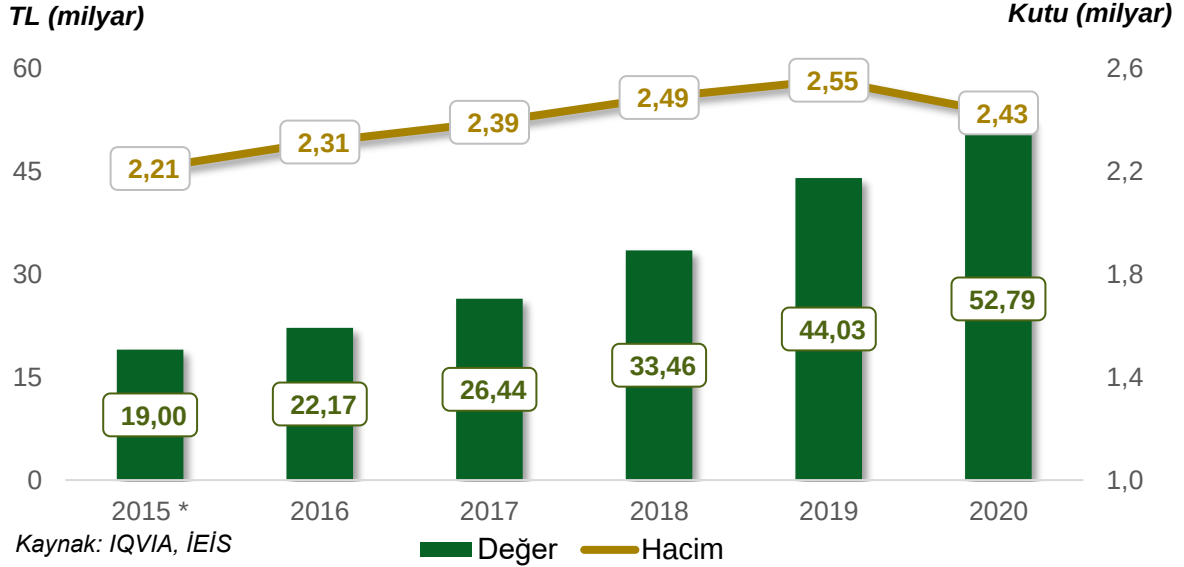
Raporumuzda ilaç sektörüne ilişkin ruhsatlandırma, yatırım teşvikleri, Ar-Ge, üretim, istihdam, finansal veriler ve yenilenen dış ticaret analizlerine yer verdik.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, 2020 yılı Türkiye İlaç Sektörü Raporumuzu kamu, üniversite ve özel sektördeki paydaşlarımızın bilgisine sunmaktan büyük memnuniyet duyuyor, ilgiyle inceleneceğini, endüstrimizin gelişimine fayda sağlayacak ve ülkemize katkısını artıracak somut adımlara dönüşeceğini umut ediyoruz.

1.Türkiye İlaç ve Tıbbi Sağlık Ürünleri Pazarı

Türkiye ilaç ve tıbbi sağlık ürünleri pazarı 2020 yılında hastane ve eczanelerde değer ölçeğinde %19,9 büyümeye ile 52,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %5 küçülme ile 2,43 milyar kutuya gerilemiştir. İlaç, özel tıbbi amaçlı diyet gıda, geleneksel bitkisel tıbbi ürün gibi Sağlık Bakanlığı onaylı ürünler ile Tarım ve Orman Bakanlığından onaylı vitaminler ve gıda takviyelerinden oluşan sağlık ürünleri pazarı 2019'da kutuda %2,7, değerde ise %31,6 büyümeye gerçekleştirmişti.

Grafik 1 - Türkiye İlaç ve Tıbbi Sağlık Ürünleri Pazarı

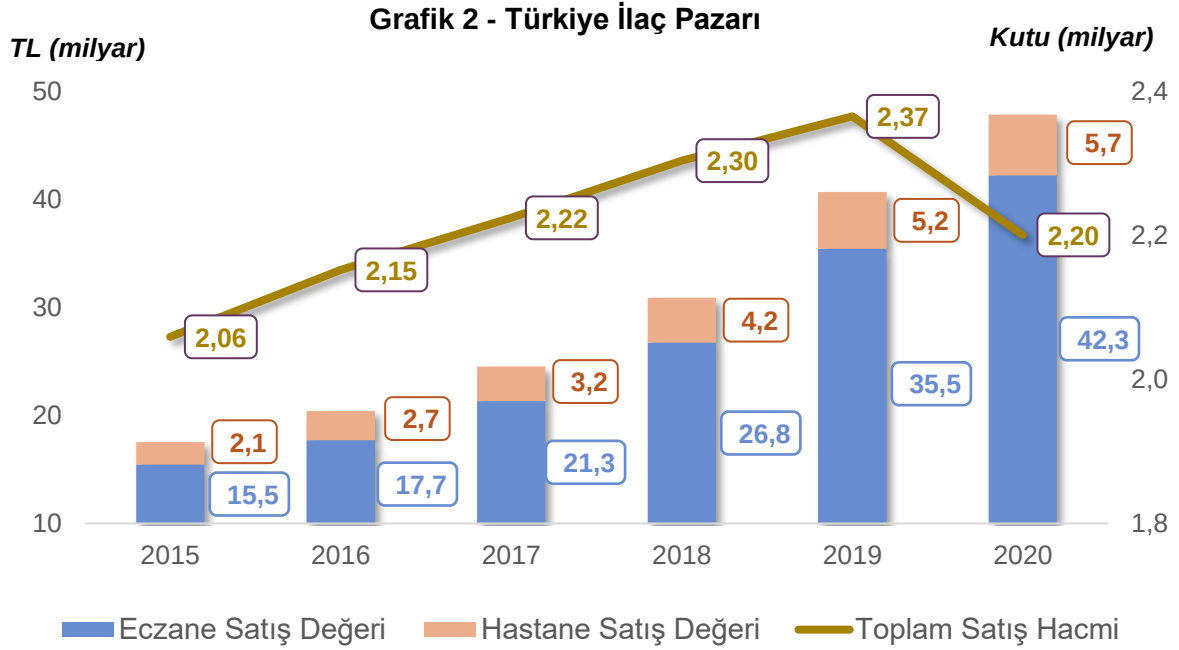
2015-2020 yılları arasındaki 6 yıllık dönem incelendiğinde ise ilaç ve tıbbi sağlık ürünleri pazarının, %178 oranında büyüyerek 2015 yılında 19 milyar TL'den 2020 yılında 52,8 milyar TL düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu büyüme, bileşik bazda yıllık (CAGR) %22,7 düzeyinde bir artış ifade ederken aynı dönemdeki üretici fiyatları enflasyonu göz önüne alındığında %21,9 oranında reel bir büyümeye işaret etmektedir.

Hacim ölçeğinde bakıldığında ise, 2015 yılında 2,21 milyar kutudan %9,8 artışla 2020 yılında 2,43 milyar kutuya ulaşmıştır. Bu artış, bileşik bazda yıllık (CAGR) %1,9 düzeyindedir. Bu genişlemede ilaç sınıfında yaşanan kamu sağlık hizmetlerine ve hekime erişimdeki artış, artan ve yaşlanan nüfusun oluşturduğu talep artışı ile ilaç dışı doğal takviye ve vitamin gibi ürünlere olan talebin sunulan seçeneklerle birlikte artması etkili olan faktörlerdendir.

Türkiye ilaç ve tıbbi sağlık ürünleri pazarını oluşturan 680 firmanın yaklaşık dörtte üçünü yerli sermayeli firmalardan oluşturmaktadır.

1.1 Türkiye İlaç Pazarı

2020 yılında hastane ve eczanelerde Türkiye ilaç pazarı değer ölçeğinde %17,7 büyümeye ile 47,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %7 gerileyerek 2,2 milyar kutu satışına inmiştir. Hastane pazar payı 2020 yılında değerinde %11,8, kutu ölçeğinde ise %12,3 olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: IQVIA, IELIS

2015-2020 yılları arası dönemsel olarak incelendiğinde ilaç pazarının 2015 yılındaki 17,6 milyar TL düzeyinden %173 oranında artışla 2020 yılında 47,9 milyar TL düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu büyümeye, bileşik bazda yıllık (CAGR) %22,2 düzeyinde bir artış ifade ederken aynı dönemdeki %128 düzeyindeki üretici fiyatları enflasyonu göz önüne alındığında reel büyümeye %19,8 seviyesindedir.

Hacim ölçeğinde bakıldığında ilaç pazarı, 2015 yılında 2,06 milyar kutudan %6,9 artışla 2020 yılında 2,2 milyar kutuya ulaşmıştır. Bu artış, bileşik bazda yıllık (CAGR) %1,3 düzeyindedir.

Ülkemizde Mart 2020 itibarıyla başlayan pandemiye karşı alınan tedbirler ve doğal hayatın akışında yaşanan değişiklikler her alanda olduğu gibi ilaç sektöründe de etkilerini göstermektedir. İnsanların salgın etkisi ile evlerinde kalması, çeşitli tedavi ve ihtiyaçlarını aciliyet söz konusu olmadığı sürece erteleme, kamu sağlık hizmetlerine ve hekime erişimin kısıtlanması gibi birçok etkinin sonucunda ilaç sektörü 2.2 milyar kutuyla 2017 yılı öncesi seviyesine gerilemiştir.

Yoğunlaşma açısından pazar incelendiğinde, 242 distribütör firmanın ilaçlarından oluşan Türkiye ilaç pazarında 52 firmanın ürün yelpazesi sadece ithal ilaçlardan oluşurken 115 firmanın sadece imal ilaçları pazarda bulunmaktadır. Pazarda yer alan ilaçların %60'dan fazlasına sahip 75 firmanın ise hem ithal hem imal ilacı bulunmakta ve pazarın değerinde %72, hacimde ise %76'sını temsil etmektedir. 2020 yılında değer sıralamasında ilk 50 firmanın payı %85'ten %86'ya, hacimde %77'den %78'e çıkmıştır.

İlaç pazarı içinde geri ödeme kapsamında yer alan ilaçların pazar değeri 2020 yılında 45,95 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Geri ödeme kapsamında olmayan ilaçlarla geri ödeme kapsamında olan ilaçların ortalama fiyatları arasındaki üç katı aşan fark dikkat çekici orandadır.

Tablo 1- İlaç Pazarı Geri Ödeme Dağılımı

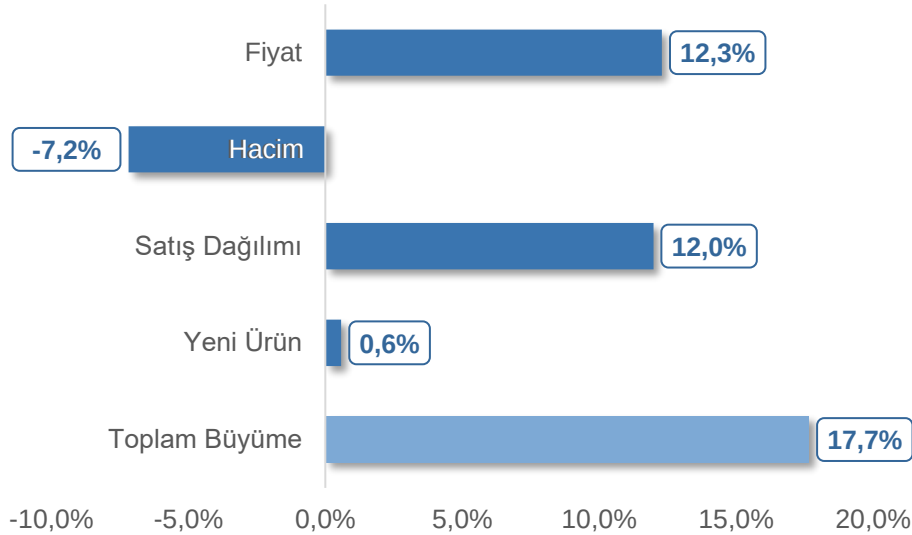
	Hacim (Milyar Kutu)	Değer (Milyar TL)	Ort. Fiyat (TL)
İlaç Pazarı	2,20	47,92	21,8
Reçeteli ilaç	2,18	47,57	21,9
Geri Ödeme Kapsamında Olan	2,15	45,75	21,3
Geri Ödeme Kapsamında Olmayan	0,03	1,81	64,1
Reçetesiz ilaç	0,03	0,35	13,3
Geri Ödeme Kapsamında Olan	0,02	0,20	10,0
Geri Ödeme Kapsamında Olmayan	0,01	0,15	23,6

Kaynak: IQVIA, İEİS

1.1.1 Pazardaki Büyüme ve Kaynakları

2020 yılı için değer ölçeğinde büyümeye katkı sağlayan 4 ana etken bulunmaktadır. Bunlar; mevcut portföydeki hacim, fiyat artışları, satış dağılımındaki değişimler ile portföye yeni ürün girişleridir.

Grafik 3 – İlaç Pazarı Büyümenin Kaynakları

Kaynak: IQVIA, İEİS

A.Fiyat

2020 yılı Şubat ayında ilaç fiyatlarını belirleyen dönemsel Avro kuru %12,1 seviyesinde artırılmıştır. Buna bağlı olarak 2020 yılında bir önceki yıla göre gerçekleşen %17,7'lik

büyümenin 12,3 puanı (5.006 milyon TL) söz konusu kur artışına dayalı fiyat artışından kaynaklanmıştır.

B.Hacim

Covid-19 pandemi sürecinde hastaların tedavi ve hastaneye erişiminde yaşanan gerileme ile hacim %7,2 puan (2,928 milyon TL) azalarak büyümeyi olumsuz yönde etkilemiştir.

C.Satış Dağılımı

Pazarda mevcut ürünlerin satış dağılımındaki değişiklikler büyümenin en büyük ikinci kalemini oluşturmaktadır. Düşük fiyatlı ürünlerden yüksek fiyatlı ürünlere kayan satış hacmindeki değişim, büyümeye 12 puanlık (4.878 milyon TL) bir katkı sağlamıştır.

D.Yeni Ürün

2020 yılında 305 adedi kimyasal, 5 adedi biyoteknolojik olmak üzere toplamda 310 adet yeni ilaç pazara girmiş ve büyümeye 0,6 puanlık (237 milyon TL) katkı yapmıştır.

Pazara yeni sunulan ilaçlar adet bazında incelendiğinde, en fazla paya sahip olan tedavi grubu antibiyotik ilaçları olmuştur. 41 adet antibiyotik ilacı (%13,2), 37 adet sinir sistemi ilacı (%11,9), 29 adet onkoloji (%9,4), 18 adet antiromatizmal (%5,8), 18 adet soğuk algınlığı öksürük ilacı (%5,8), 17 adet kardiyovasküler ilaçları (%5,5) pazara girmiştir. Böylelikle pazara yeni giren ilaçların %51,6'sını bu tedavi grupları oluşturmuştur.

2020 yılında pazara 33 adet kimyasal, 2 adet biyoteknolojik olmak üzere toplam 35 adet referans ilaç girmiştir. Söz konusu 35 ürünün 7 adedi Türkiye'de üretilmekte ve yalnızca 2 adedinin eşdeğeri bulunmaktadır.

Kalan 275 eşdeğer ilacın ise 272 adedi kimyasal, 3 adedi ise biyobenzer ilaçtır. Bunların 23 adedi ithal ürün sınıfındadır. Dolayısıyla, yeni giren ilaçlar içerisinde eşdeğer imal ürünler %81,3 ile en büyük paya sahiptir.

Tablo 2- Pazardaki Yeni İlaçların Adetsel Dağılımı

	2020
İlaç	310
Referans	35
▪ Eşdeğeri Var	2
İthal	0
▪ Eşdeğeri Yok	33
İthal	28
Eşdeğer	275
▪ İthal	23
▪ İmal	252

Kaynak: IQVIA, İEİS

1.1.2.Pazarın Yapısı

A. Referans-Eşdeğer İlaçlar

Referans ilaç pazarının büyüklüğü, 2020 yılında ilaç pazarının üzerinde büyüme göstererek %21,3 oranında artış ile 27 milyar TL'den 32,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %3,6 küçülme ile 0,89 milyar kutu olarak gerçekleşmiştir.

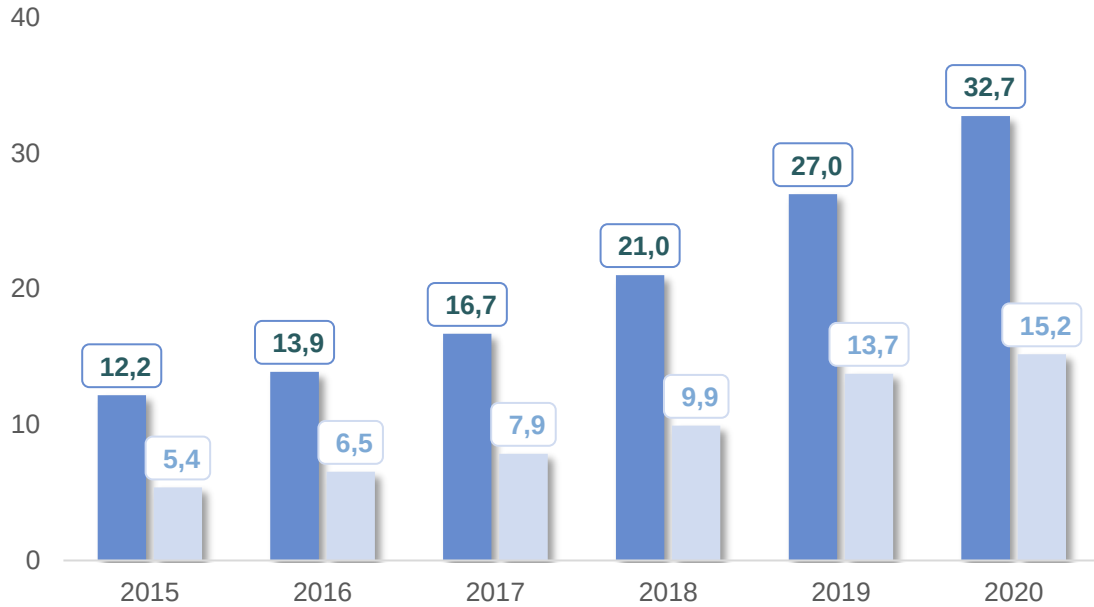
Eşdeğer ilaç pazarı ise 2020 yılında %10,4 büyüme ile 13,7 milyar TL'den 15,2 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise eşdeğer ilaçlar %9,1 oranında küçülerek 1,31 milyar kutu hacme gerilemiştir.

Referans ilaçlarda 2015-2020 yılları arasında değer bazında toplam büyüme %168,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu büyüme bileşik bazda yıllık (CAGR) %21,9 artışı gösterirken enflasyondan arındırıldığında %18'lik bir büyümeyi ifade etmektedir. Kutu ölçeğinde ise ilgili dönemde referans ilaçlarda %1 oranında azalış gerçekleşmiştir.

Eşdeğer ilaçların 2020 yılına kadar devam eden referans ilaçlara karşı pazar payını artırma eğilimi son verilerle kırılma da 2015-2020 yılları arası dönemde eşdeğer ilaçlar referans ilaçların üzerinde toplam %182,3 oranında artış göstermiştir. Bileşik bazda yıllık büyüme oranı (CAGR) incelendiğinde bu büyüme %23,1'lik bir artışı göstermektedir. Enflasyondan arındırıldığında reel olarak bu artış %23,8 olarak gerçekleşmiştir. Kutu ölçeğinde ise 2015-2020 yılları arası dönemde eşdeğer ilaçlarda toplamda %13 oranında artış yaşanmıştır.

Grafik 4 - Değer Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar

TL (milyar)

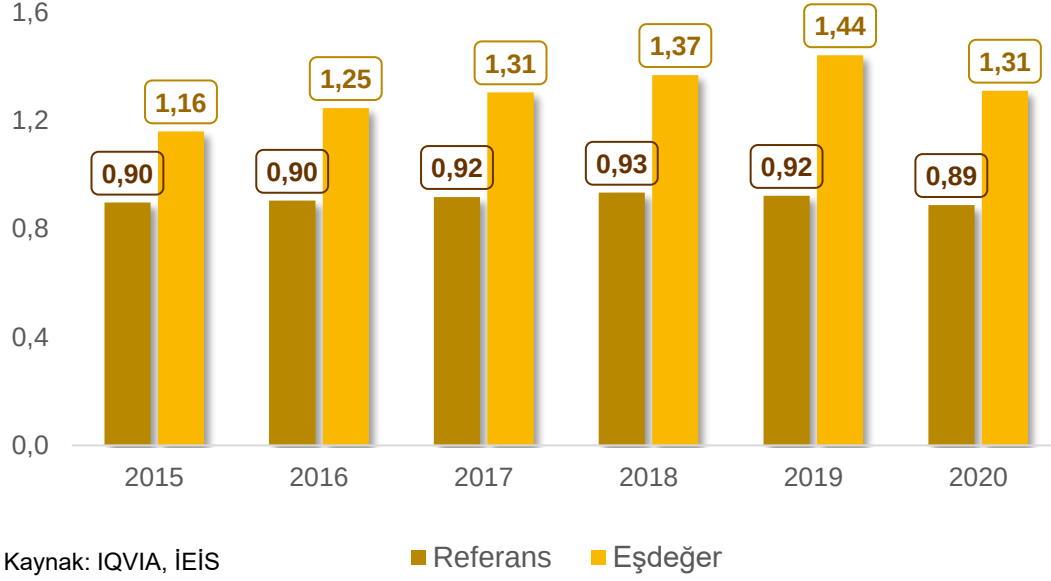

Kaynak: IQVIA, İEİS

■ Referans ■ Eşdeğer

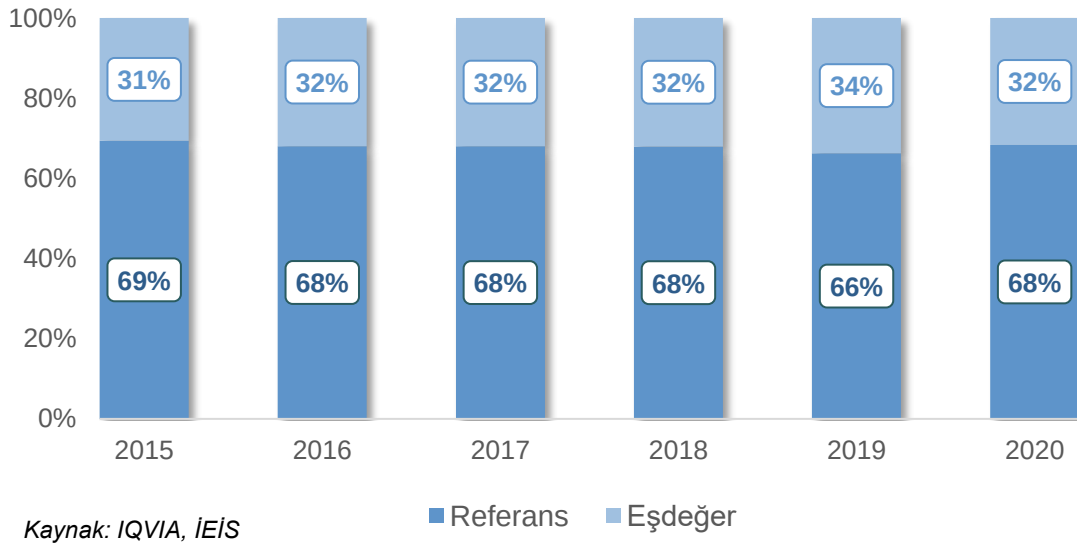
Grafik 5 - Kutu Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar

Kutu (milyar)

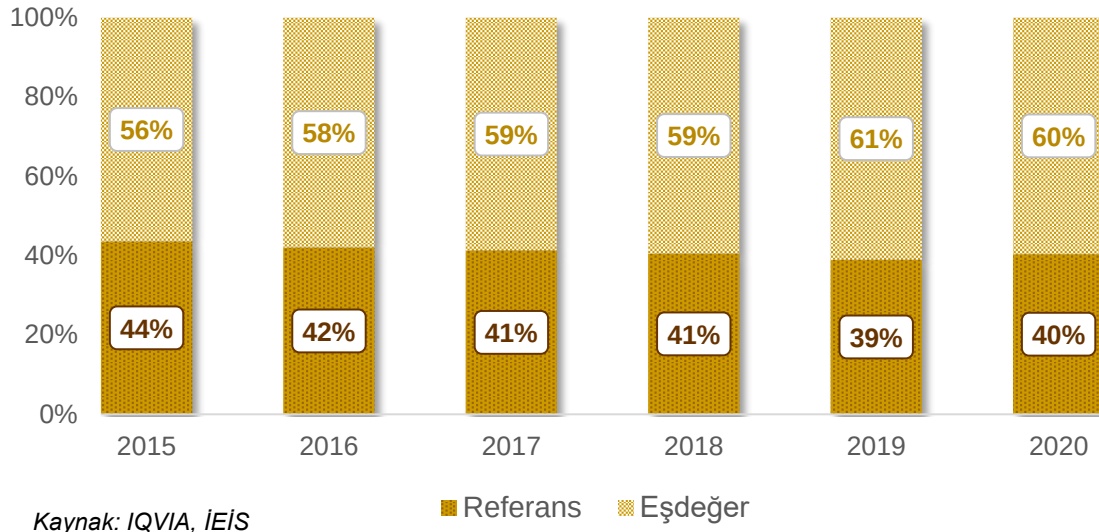

Eşdeğer ilaçlar, 2020 yılında değerde %31,7, kutuda ise %59,6 seviyesine gerilemesine rağmen bu oranlar 2015 yılında kutuda %30,6 ve değerde %56,4 olarak gerçekleşmişti.

Grafik 6 - Değer Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı

Grafik 7 - Kutu Bazında Referans - Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı

Referans-eşdeğer ürünlerin ithal-imal ayrımına bakıldığında, 2020 yılında referans ürünlerin değer ölçeğinde %70'ini, kutuda ise %30'unu ithal ürünlerin oluşturduğu görülmektedir. Eşdeğer ürünlerin ise neredeyse tamamını yurt içinde üretilen ilaçlar oluşturmaktadır. İthal eşdeğer ürünlerin pazar paylarının küçülmesinde yurt dışı GMP denetimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3- Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımı

Değer	Referans		2015	2016	2017	2018	2019	2020
		İthal	80%	79%	78%	74%	71%	70%
		Milyar TL	9,74	11,00	12,94	15,60	19,05	23,03
		İmal	20%	21%	22%	26%	29%	30%
		Milyar TL	2,44	2,90	3,75	5,42	7,93	9,71
	Eşdeğer	İthal	6%	5%	5%	4%	3%	4%
		Milyar TL	0,34	0,35	0,39	0,43	0,48	0,59
		İmal	94%	95%	95%	96%	97%	96%
		Milyar TL	5,04	6,17	7,47	9,49	13,27	14,60

Kutu	Referans	İthal	43%	44%	43%	37%	29%	28%
		Milyar Kutu	0,39	0,40	0,39	0,35	0,27	0,25
		İmal	57%	56%	57%	63%	71%	72%
		Milyar Kutu	0,51	0,51	0,52	0,59	0,65	0,64
	Eşdeğer	İthal	3%	3%	3%	2%	2%	2%
		Milyar Kutu	0,04	0,04	0,04	0,03	0,02	0,02
		İmal	97%	97%	97%	98%	98%	98%
		Milyar Kutu	1,12	1,21	1,27	1,34	1,42	1,29

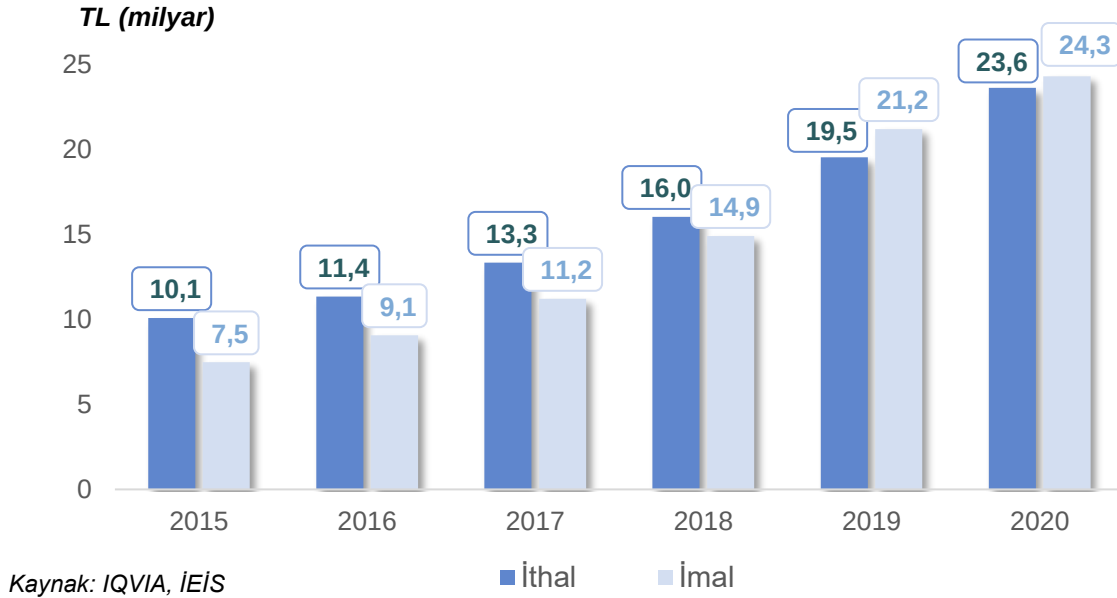
Kaynak: IQVIA, İEİS

B. İthal-İmal İlaçlar

İthal ilaçlar 2020 yılında %20,9 artış oranı ile 23,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2015-2020 yılları arası dönemde ise ithal ürünler değerinde %134,4 oranında artış göstermiştir. Bu artış bileşik bazda yıllık (CAGR) %21,9 büyümeyi ifade ederken enflasyondan arındırıldığında %18'lik bir artışı göstermektedir.

2020 yılında %14,7 büyüme oranı ile ortalama büyümenin altında kalsa da 24,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2015-2020 yılları arası dönemde imal ilaçlar değerinde %225,1 artış göstermiştir. Bu büyüme bileşik bazda yıllık (CAGR) %26,6 düzeyindedir. Yurt içi üretici fiyatları göz önüne alındığında ise %42,6 oranında reel bir artışa işaret etmektedir.

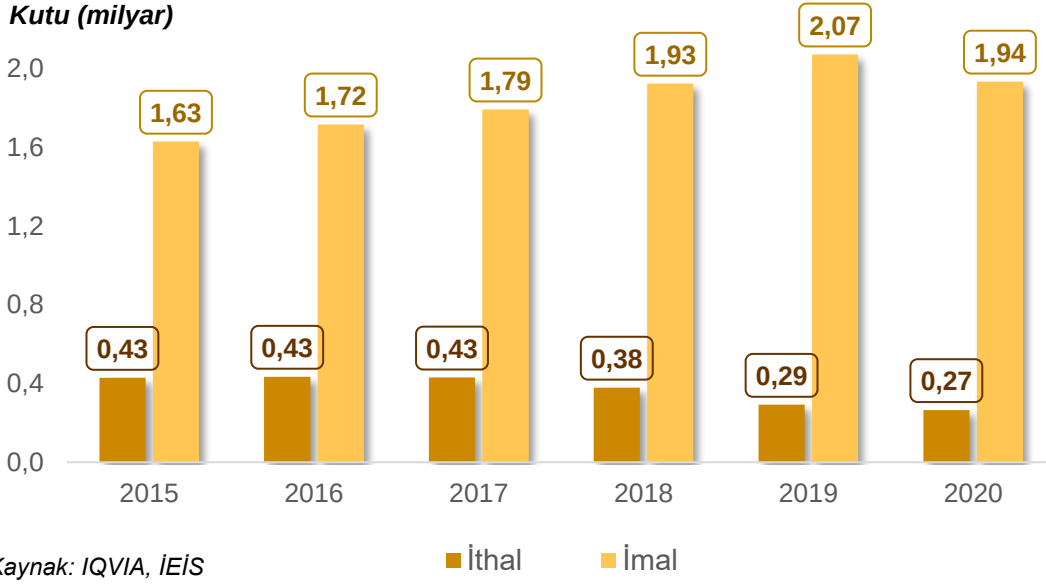
Grafik 8- Değer Bazında İthal-İmal İlaçlar

Hacim ölçeğinde 2020 yılı incelendiğinde ithal ilaçlarda %9,2 küçülme ile 0,27 milyar kutu satış gerçekleşmiştir. 2015-2020 yılları arası dönemde ise ithal ilaçlarda %38,2 oranında azalma olmuştur.

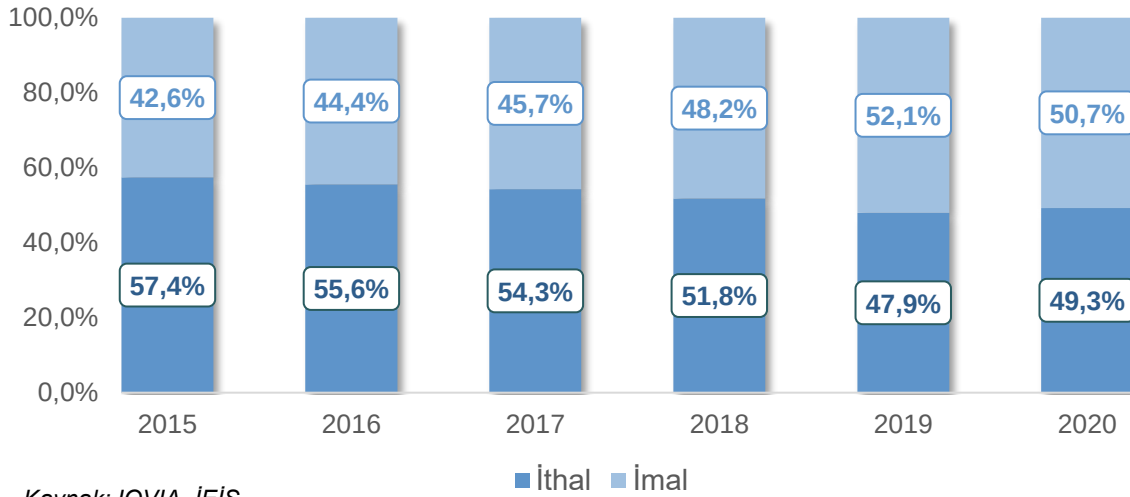
İmal ilaçlarda kutu ölçeğinde ise %6,6 küçülme sonucu 1,94 milyar kutu satışı gerçekleşmiştir. 2015-2020 yılları arası dönemde imal ilaçlar %18,8 büyüme göstermiştir.

Grafik 9- Kutu Bazında İthal-İmal İlaçlar

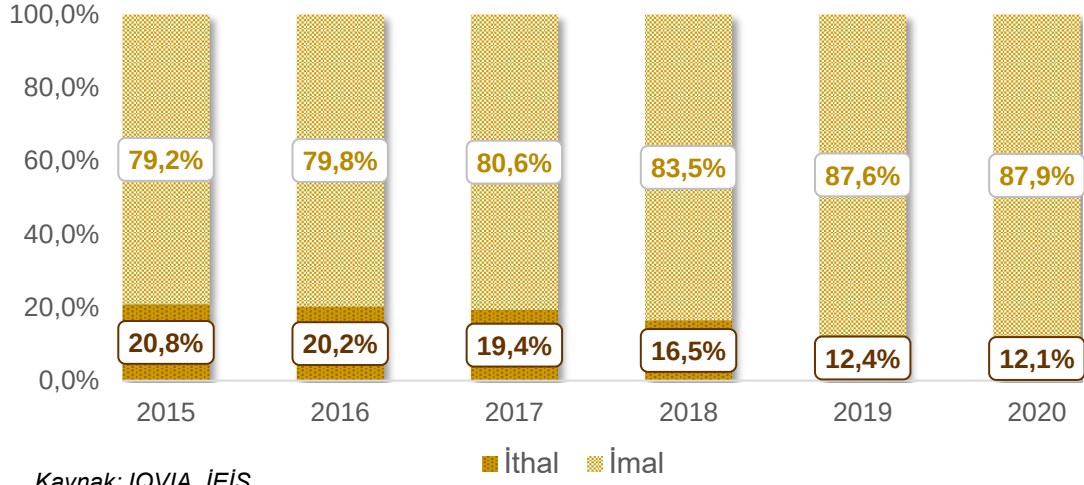
2016 yılında başlatılan yerelleşme uygulamasıyla imal ilaçlar değer bazında paylarını artırarak 2015 yılında değerinde %42,6 olan payını 2019 yılında ilk defa %50 üzerine taşımıştı. Yerelleşme süreci tam olarak tamamlanmadan süreç durdurulmuştur. Bu duraksamanın da etkisi ile 2020 yılında imal ilaçların payında gerileme yaşanmış imal ilaçların değer bazında payı %52,1'den %50,7'ye gerilemiştir.

Grafik 10- Değer Bazında İthal - İmal İlaçlar Pazar Payı

Kutu ölçeğinde ise 2015 yılındaki %79,2 olan seviyesinden 2020 yılında %87,9 seviyesine ulaşılmıştır. Yerelleşme sürecinin durması kutuda da etkisi göstermiş, 2020 yılında imal ürünler payını artırmaya rağmen son yıllardaki artış hızını kaybetmiştir.

Grafik 11 - Kutu Bazında İthal - İmal İlaçlar Pazar Payı

Değer bazında ithal ürünlerin neredeyse tamamını referans ürünler oluştururken imal ilaçlarda bu ürünler daha az pay almaya devam etmektedir. Eşdeğer ilaçların ise imal ilaçlar içerisindeki kutu payında küçük değişimler olmasına rağmen değer bazındaki payı değişmemiştir. 2020 yılında ülkemizde üretilen ilaçların değer ölçeğinde %67'si, kutuda ise %60'ı eşdeğer ürünlerden oluşmaktadır.

Tablo 4- İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımı

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
Değer	İthal	Eşdeğer	3%	3%	3%	3%	2%	2%
		Milyar TL	0,34	0,35	0,39	0,43	0,48	0,59
		Referans	97%	97%	97%	97%	98%	98%
		Milyar TL	9,74	11,00	12,94	15,60	19,05	23,03
	İmal	Eşdeğer	67%	68%	67%	64%	63%	60%
		Milyar TL	5,04	6,17	7,47	9,49	13,27	14,60
		Referans	33%	32%	33%	36%	37%	40%
		Milyar TL	2,44	2,90	3,75	5,42	7,93	9,71

Kutu	İthal	Eşdeğer	9%	9%	8%	8%	8%	8%
		Milyar Kutu	0,04	0,04	0,04	0,03	0,02	0,02
		Referans	91%	91%	92%	92%	92%	92%
		Milyar Kutu	0,39	0,40	0,39	0,35	0,27	0,25
	İmal	Eşdeğer	69%	70%	71%	70%	69%	67%
		Milyar Kutu	1,12	1,21	1,27	1,34	1,42	1,29
		Referans	31%	30%	29%	30%	31%	33%
		Milyar Kutu	0,51	0,51	0,52	0,59	0,65	0,64

Kaynak: IQVIA, İEİS

C. Biyoteknolojik İlaçlar

Biyoteknolojik ilaçlar, en yalın tanımıyla canlı sistem ve organizmalar kullanılarak üretilen ilaçlardır. İlk kez penisilinin 1928'de Alexander Fleming tarafından üretilmesi ile başlayan ilaç sektöründeki biyoteknolojik üretim, 1980'lerin başlarında ilk defa rekombinant DNA teknolojisi ile üretilen insan insülini ile diyabet tedavisinde kullanılmıştır.

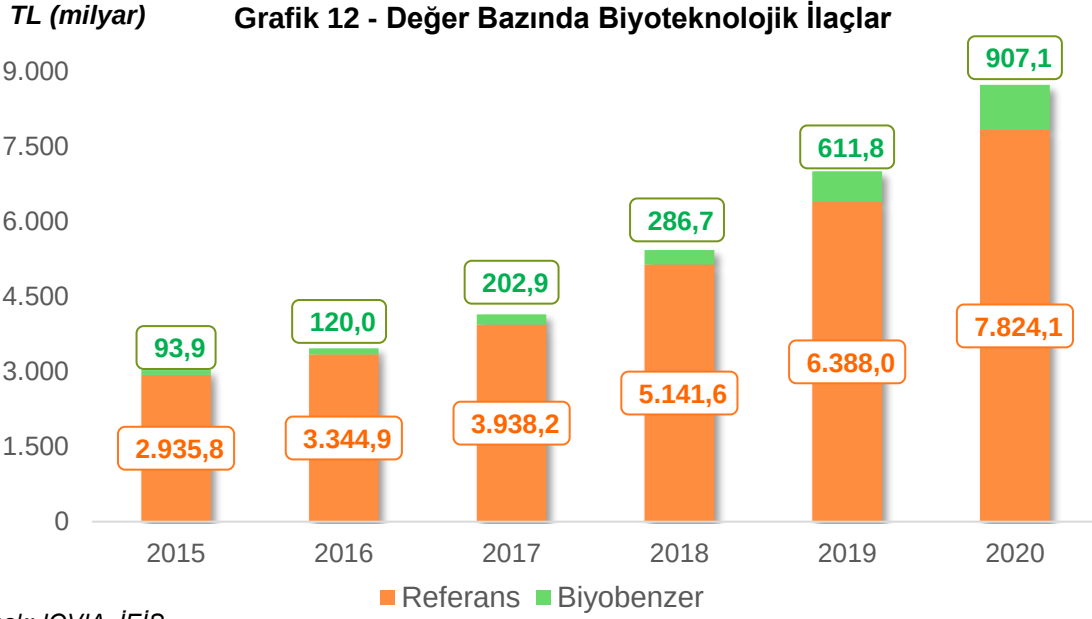
Biyoteknolojik ürünlerin hammaddesi kimyasal kaynaklı değil canlı organizma olduğu için bu ürünlerin hem geliştirilmesi hem de üretilmesi önemli bir inovasyon, teknolojik birikim ve yatırım gerektirmektedir.

Dünya ilaç endüstrisinin bugününe ve geleceğine biyoteknolojik ilaçlar yön vermektedir. Konvansiyonel ilaçların çare olamadığı pek çok hastalığın tedavisi artık bu sayede mümkündür. Dolayısıyla söz konusu ürünlerin hem dünyada hem ülkemizde ilaç pazarından aldığı pay günden güne artmaktadır. Dünya ilaç endüstrisinde biyoteknolojik ilaçların pazar payı çok kısa sürede yüzde 30'lara ulaşmış durumdadır ve bu oranın önümüzdeki dönemde benzer bir hızla artmaya devam etmesi beklenmektedir.

Ülkemizde de benzer bir durum söz konusudur. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar tek başına incelendiğinde 2020 yılında, 8,7 milyar TL ile ilaç pazarı içerisinde yaklaşık %18,2'lik bir paya sahip olduğu görülmektedir.

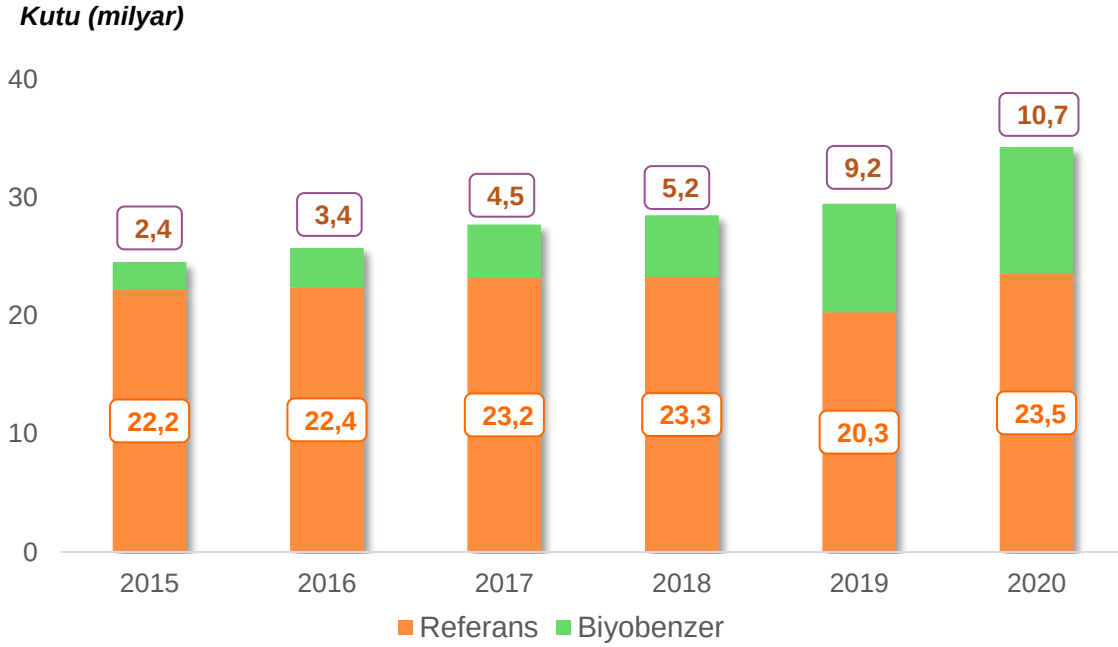
2020 Aralık sonu itibariyle Türkiye'de ruhsatlı 116 marka altında 254 formda referans biyoteknolojik ve 25 marka altında 94 formda biyobenzer ilaç bulunmaktadır. Biyoteknolojik ilaç pazarı toplamda 141 marka altında 348 form ilaçtan oluşmaktadır. Biyobenzer 7 markanın tüm formlarından oluşan 29 adet ilacın üretimi ülkemizde yapılmaktadır.

2024 yılına kadar 2 adet referans biyoteknolojik, 39 adet biyobenzer, 1 adet biyoüstün ilacın ülkemizde üretiminin gerçekleştirilmesi için hazırlıklar yürütülmektedir. İthalatına bağımlı olduğumuz bu ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini kolaylaştırmayacak aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacaktır. Referans biyoteknolojik ürünleri incelediğimizde 2020 yılında %22,5 büyüyerek 7,82 milyar TL büyüklüğe ulaştıkları görülmektedir. Biyobenzer ilaç pazarı ise 2020 yılında %48,3 artış göstererek 907,1 milyon TL olmuştur.

Kutu ölçeğinde incelendiğinde, biyoteknolojik ilaçlar 2020 yılında %16,3 artışla 34,3 milyon kutu hacme ulaşmıştır. Referans biyoteknolojik ürünlerin kutu satışı bir önceki yıla göre %16,1, biyobenzer ilaçların ise %16,7 seviyesinde artmıştır. Biyobenzer ilaçlarda 2020 yılında 10,7 milyon kutu satışı gerçekleşmiştir.

Grafik 13- Kutu Bazında Biyoteknolojik İlaçlar

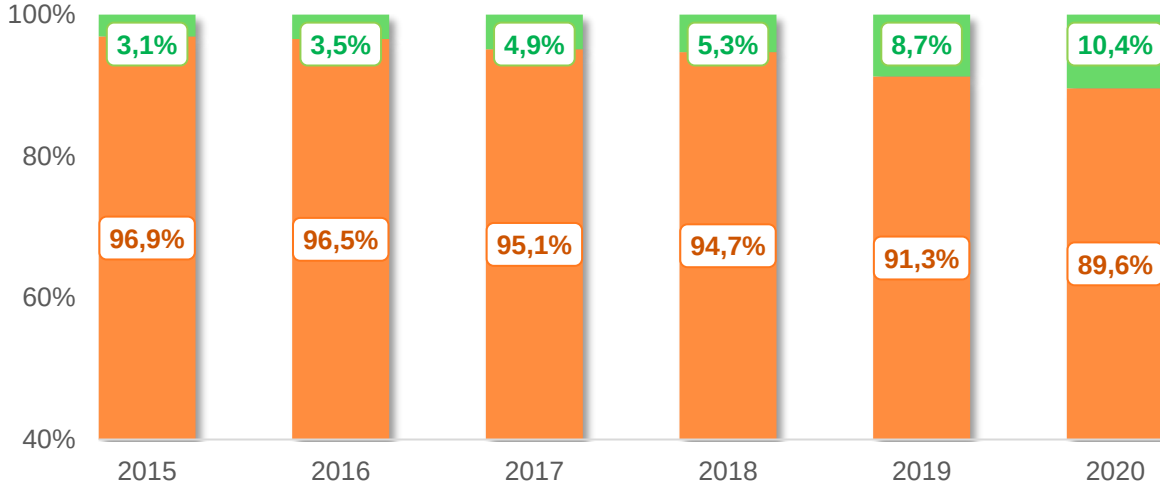

Türkiye’de absiksimab, adalimumab, bevacizumab, enoksaparin sodyum, epoetin alfa, epoetin zeta, filgrastim, infliksimab, insülin glargine, rituksimab, somatropin, trastuzumab içeren biyobenzer ürünler ruhsatlandırılmış olup, bunlardan Türkiye’de üretimi olanlar; enoksaparin sodyum, epoetin alfa, filgrastim, infliksimab ve insülin

glargine etkin maddelerini içermektedir. Biyobenzer ürünlerin sayısının ilerleyen dönemlerde hızla artması beklenmektedir.

2015 yılında biyobenzer ilaçların biyoteknolojik ilaçlar içerisindeki payı değerde %3,1 iken 2020 yılında payını 3 kattan fazla artırarak %10,4'e yükselmiştir.

Grafik 14 - Değer Bazında Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı

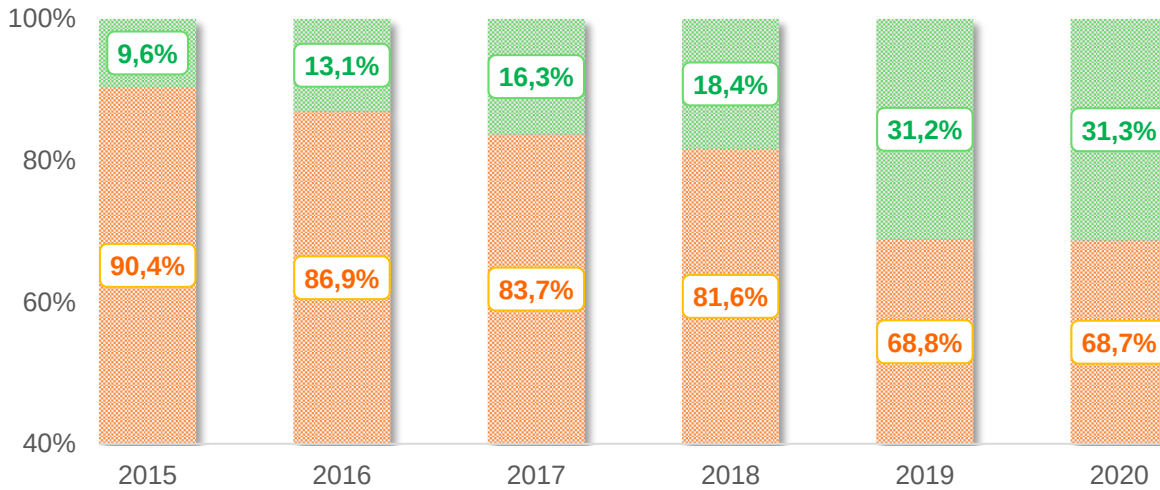

Kaynak: IQVIA, IEİS

Referans Biyobenzer

Kutu bazında ise 2015 yılında %9,6 seviyesinde olan biyobenzer ilaçların payı, 2020 yılında %31,3 seviyesine çıkmıştır.

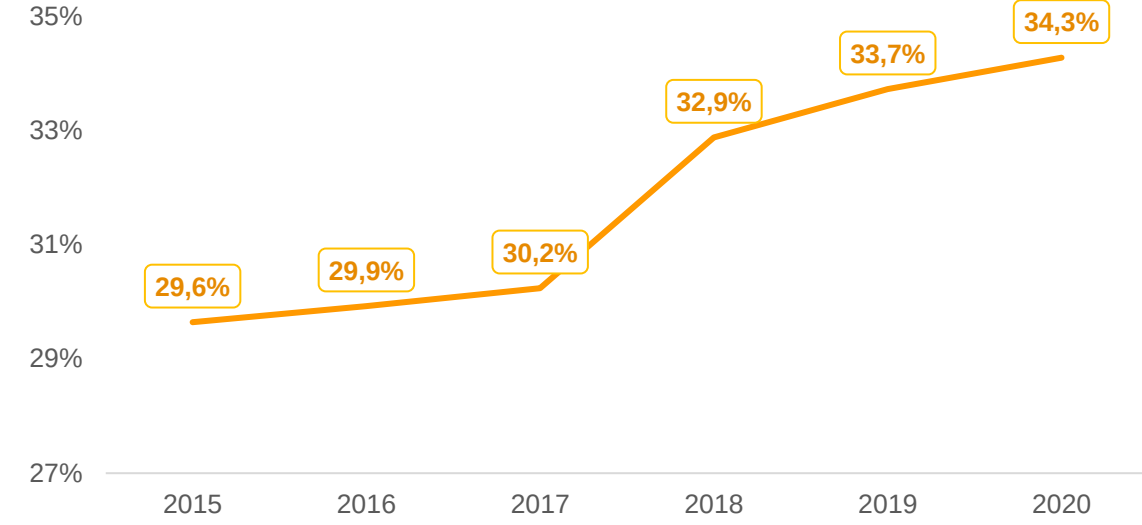
Grafik 15 - Kutu Bazında Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı

Kaynak: IQVIA, IEİS

Referans Biyobenzer

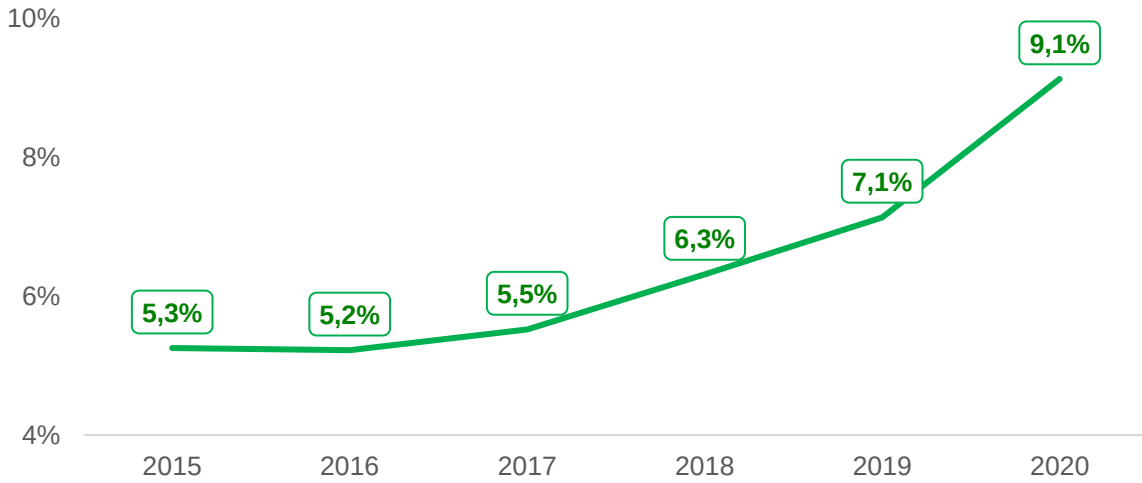
Grafik 16- Değer Bazında İthal İlaçlar İçerisinde Biyoteknolojik İlaçlar

Kaynak: IQVIA, İEİS

Biyoteknolojik ilaçlar Türkiye ilaç pazarındaki payını her yıl artırmaya devam etmektedir. 2015 yılında ithal ürünlerin payı değerinde %29,6, kutuda %5,3 seviyesindeyken 2020 yılında değerinde %34,3 kutuda %9,1 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 17- Kutu Bazında İthal İlaçlar İçerisinde Biyoteknolojik İlaçlar

Kaynak: IQVIA, İEİS

Kan ve kan yapıcı ürünlerin biyobenzerler içerisinde paylarını ciddi anlamda artırdıkları görülmektedir. Referans biyoteknolojik ürün pazarında ise değer ölçeğinde antineoplastikler ve immünomodülatör ajanlar ile sindirim sistemi ve metabolizma ilaçları ilk iki sırada yer almaktadır.

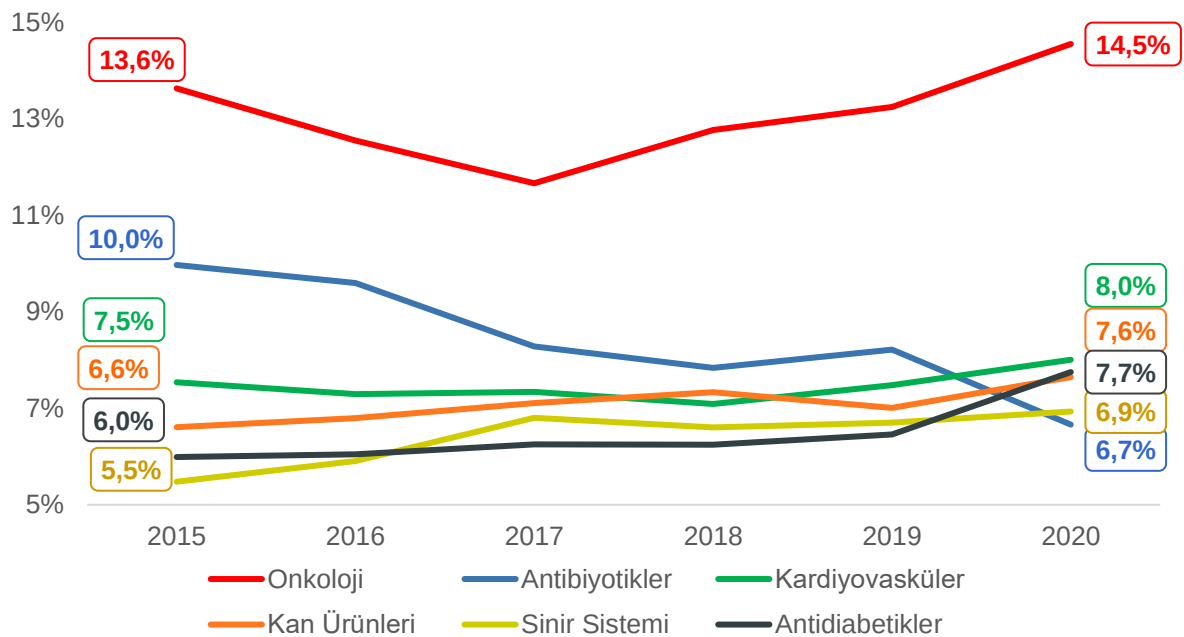
Tablo 5- Biyoteknolojik İlaçlar

	Kutu	Değer
Biyobenzer	100%	100%
Kan ve kan yapan organlar	91,7%	62,5%
Antineoplastikler ve İmmünomodülatör Ajanlar	4,9%	31,8%
Sistemik hormonal preparatlar (seks hormonları ve insülinler hariç)	1,0%	3,6%
Sindirim sistemi ve metabolizma	2,4%	2,1%
Referans	100%	100%
Antineoplastikler ve İmmünomodülatör Ajanlar	12,9%	51,8%
Sindirim sistemi ve metabolizma	73,5%	27,0%
Kan ve kan yapan organlar	2,5%	8,9%
Solunum Sistemi	1,5%	3,0%
Sistemik hormonal preparatlar (seks hormonları ve insülinler hariç)	3,0%	2,8%
Genito üriner sistem ve seks hormonları	4,8%	2,2%
Oftalmolojikler	0,5%	2,0%
Sistemik kullanılan antiinfektifler	0,5%	1,2%
Kas-İskelet Sistemi	0,8%	1,1%

Kaynak: IQVIA, İEİS

D. Tedavi Grupları

Tutar ölçeğinde son 6 yılda antibiyotikler dışında bütün tedavi grupları artış eğilimi göstermektedir. Onkoloji ilaçları %14,5 pay ile 2020 yılında da pazarda değer bazında en çok satışa sahip olan tedavi grubu olmuştur.

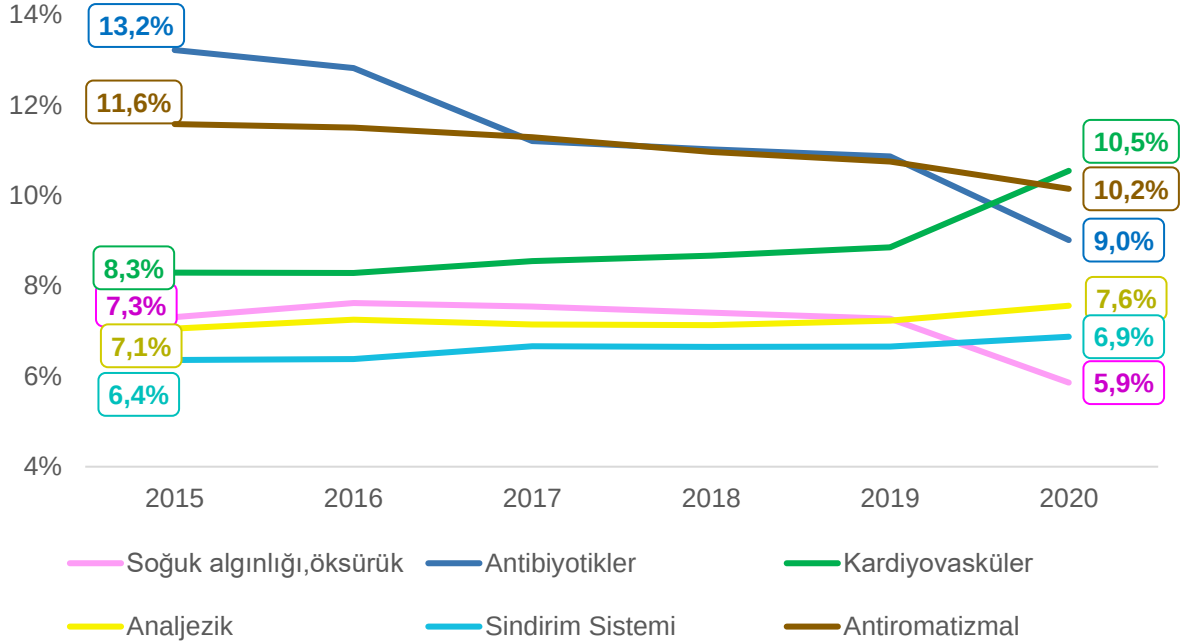
Grafik 18 - Değer Bazında Tedavi Grupları

Kaynak: IQVIA, İEİS,

“Antibiyotik :Antibakteriyaller,Antimikotikler ve Antivirallerden oluşan ATC grupları kullanılmıştır”

2020 yılına kutu bazında ise pazarda başı çeken tedavi grubu %10,5 ile kardiyovasküler ve %10,2 ile antiromatizmal ilaçlar olmuştur. Antibiyotik ve soğuk algınlığı gibi reçete edilen ilaçlarda yaşanan düşüş, Covid 19 pandemi döneminde hastane ve tedaviye erişimin azalmasının sonucu olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19 - Kutu Bazında Tedavi Grupları

Kaynak: IQVIA, İEİS,

"Antibiyotik :Antibakteriyaller,Antimikotikler ve Antivirallerden oluşan ATC grupları kullanılmıştır"

E. Ortalama Fiyatlar

2015-2020 yılları arasında ilaçların ortalama fiyatı %156 artarak 21,77 TL olmuştur. Bu değişim, enflasyondan arındırıldığında reel olarak %12 oranında bir artışa işaret etmektedir.

2019-2020 yılları arasında ortalama ilaç fiyatları karşılaştırıldığında, ilaç pazarında ve referans ilaçlarda %26,5, referans ilaçlarda %25,9 eşdeğer ilaçlarda %21,4, ithal ilaçlarda %33,2, imal ürünlerde %22,8 seviyesinde büyüme gerçekleştiği görülmektedir.

Aynı dönem enflasyondan arındırıldığında ise ilaç pazarının %1,1, referans ilaçların %0,6 oranla yaklaşık seviyesini koruduğu, eşdeğer ve imal ilaçların ortalama fiyatlarında ise azalış olduğu gözlenmektedir.

Bu dönemde sadece ithal ilaçlar enflasyonun üzerine %6,4 oranında çıkarak reelde değerlendirilebilir bir artış ortaya koymuştur.

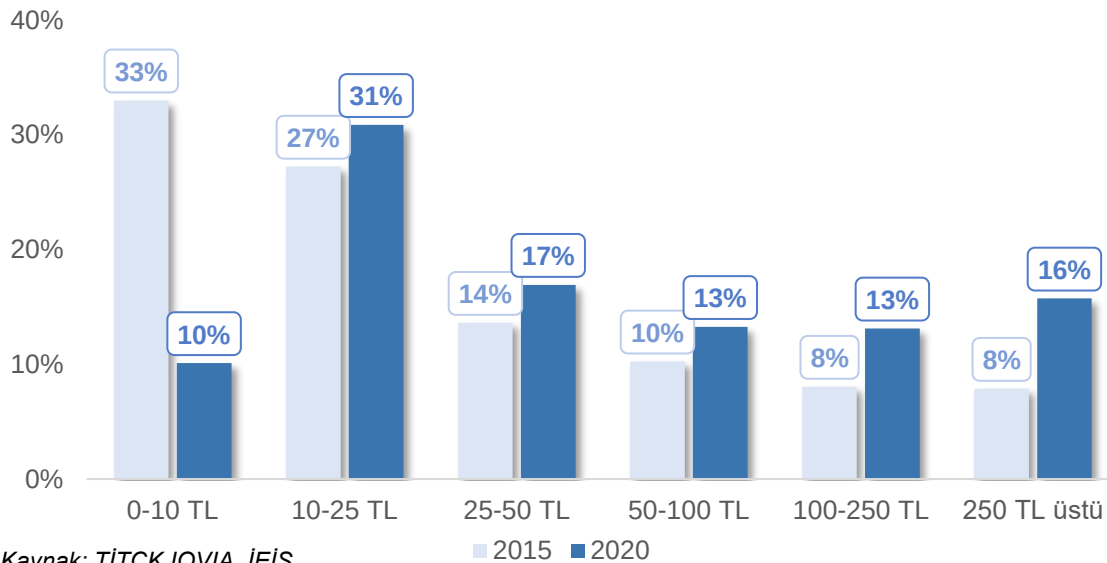
Tablo 6- İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı

	İlaç	Referans	Eşdeğer	İthal	İmal
2015	8,52	13,55	4,63	23,50	4,59
2016	9,49	15,36	5,23	26,10	5,28
2017	11,03	18,16	6,02	30,94	6,25
2018	13,43	22,49	7,24	42,25	7,75
2019	17,21	29,23	9,53	66,82	10,22
2020	21,77	36,81	11,57	89,01	12,55
Değişim Oranı					
2015-2020	156%	172%	150%	279%	173%
2019-2020	26,5%	25,9%	21,4%	33,2%	22,8%
Reel Değişim Oranı					
2015-2020	12%	19%	10%	66%	20%
2019-2020	1,1%	0,6%	-3,0%	6,4%	-1,9%

Kaynak: IQVIA, İEİS

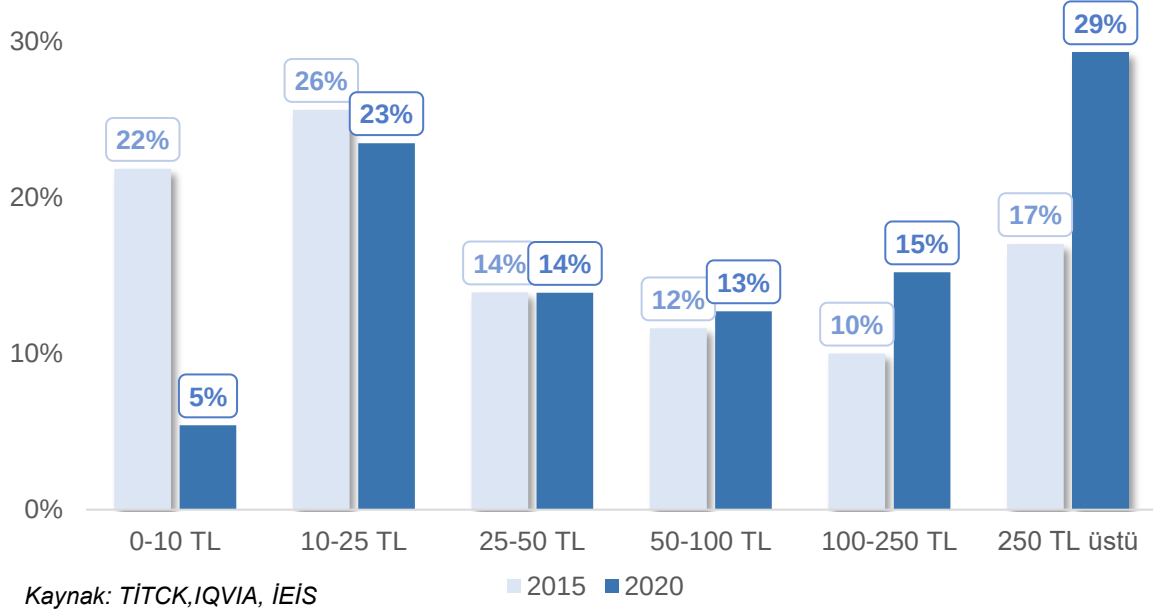
F. Perakende Fiyat Aralıkları

Pazardaki ilaçların adet bazında perakende satış fiyatı dağılımına bakıldığında 2015-2020 yılları arasında 0-10 TL fiyat aralığındaki ürünlerde, döviz kuruna bağlı fiyat artışları nedeniyle, 23 puan azalma görülmektedir. 2020 yılında 25 TL ve altındaki ürünlerin pazardaki payı %41'e gerilemiştir. 2020 yılında pazarda en büyük payı %31 ile 10-25 TL aralığındaki ürünler oluşturmaktadır.

Grafik 20- Perakende Fiyat Dağılımı

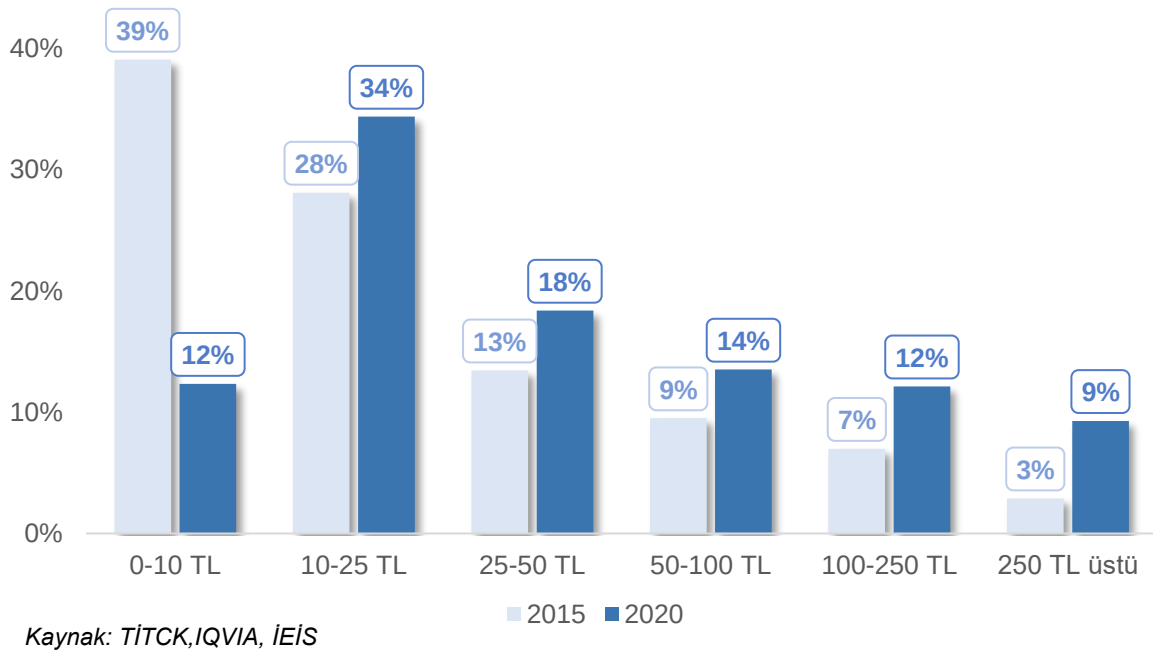
Son 6 yıl değerlendirildiğinde 25 TL altındaki referans ilaçların payında azalma görülürken 50 TL üstü referans ilaçların payında ise artış söz konusudur. Özellikle 250 TL üzeri fiyatlı referans ürünlerin payında 12 puanla en yüksek artış gözlenmektedir.

Grafik 21 - Referans Ürünler Fiyat Dağılımı

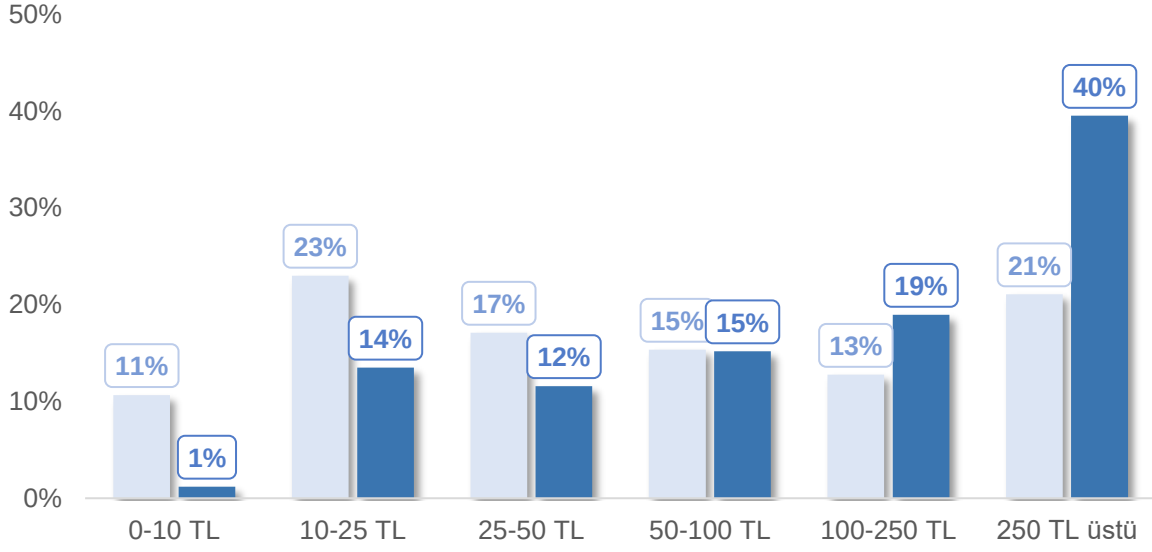
Eşdeğer ürünlerde 2020 yılı itibarıyla 10-25 TL fiyat aralığında yer alan ilaçlar %34 ile en çok pazar payına sahip ürün grubu olmuştur. 0-10 TL fiyat aralığında ise 27 puan küçülme gerçekleşmiştir.

Grafik 22- Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı

İthal ürünlerde 2020 yılında 2015 yılına göre adet bazında payını artıran ilaçlar, fiyatı 100 TL'nin üzerinde olan ürünlerdir.

Grafik 23 - İthal Ürünler Fiyat Dağılımı

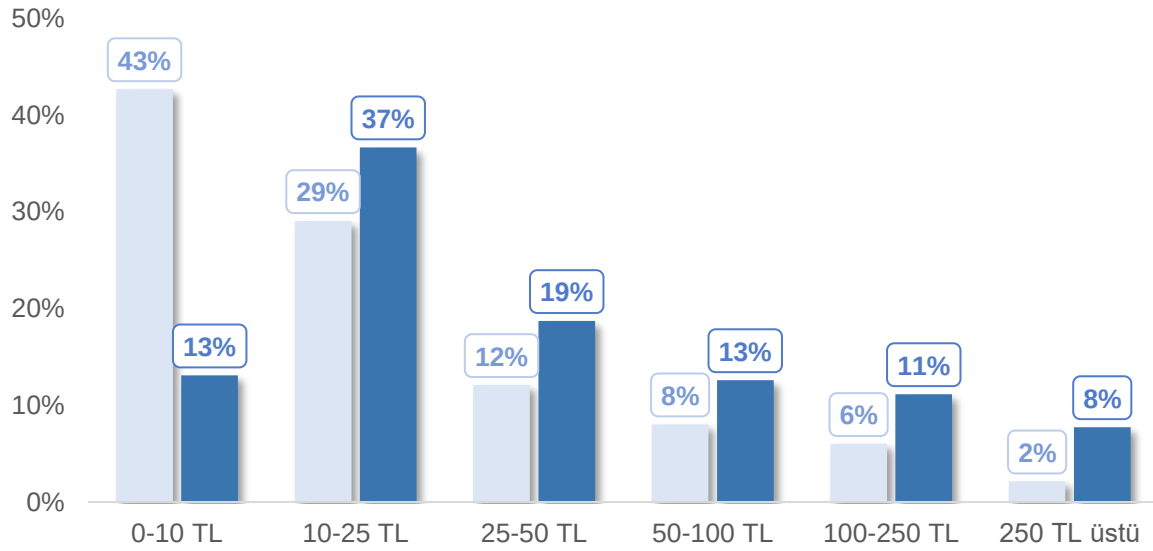

Kaynak: TİTCK, IQVIA, İEİS

■ 2015 ■ 2020

İmal ürünler içerisinde en çok paya sahip ürün grubu %37'lik pay ile 10-25 TL fiyat aralığındaki ürün grubudur. 2020 yılında 25 TL ve altında fiyata sahip ürünler imal ilaç pazarının %50'sini oluşturmuştur. İthal ilaçlar ile imal ilaçların ortalama fiyatlardaki dağılımı karşılaştırıldığında yerli üretimin artırılmasına yönelik politikaların önemi farklı bir açıdan tekrar göz önüne serilmektedir.

Grafik 24- İmal Ürünler Fiyat Dağılımı

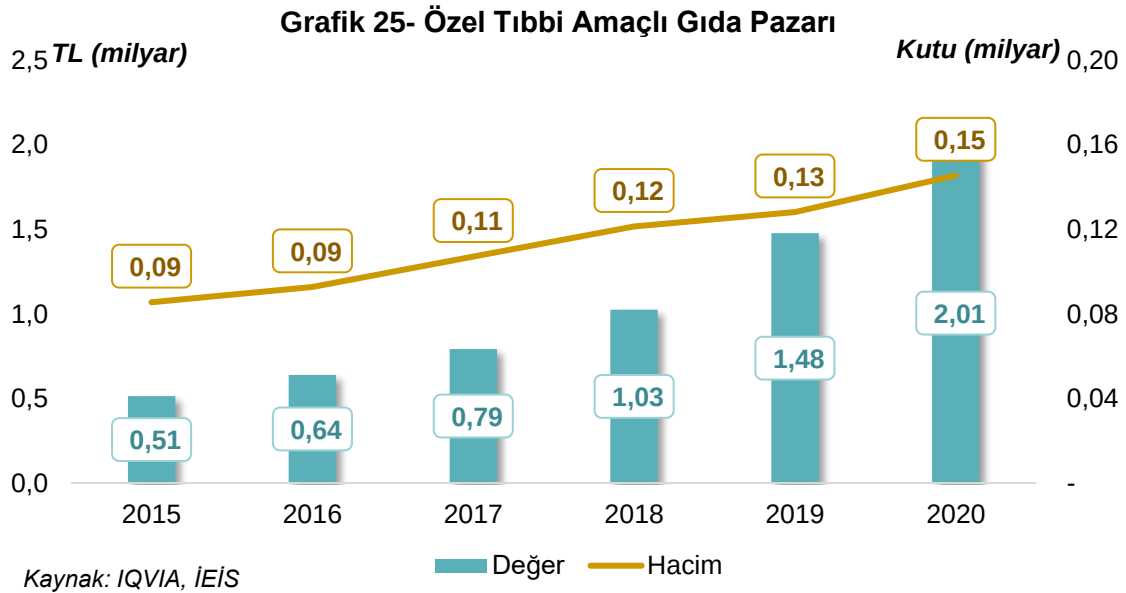
Kaynak: TİTCK, IQVIA, İEİS

■ 2015 ■ 2020

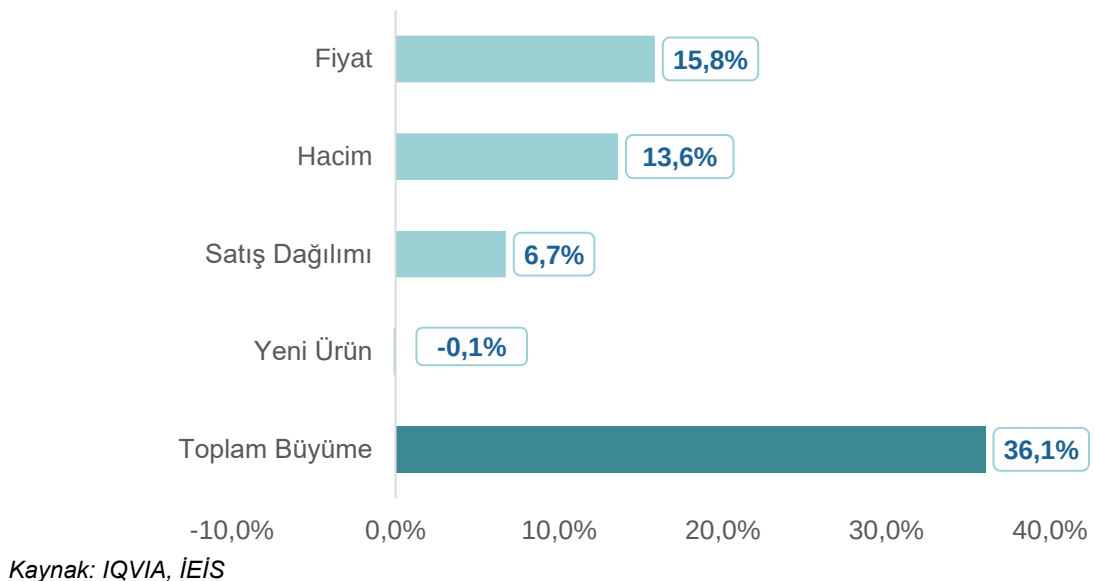
1.2. Özel Tıbbi Amaçlı Gıda Pazarı

Özel tıbbi amaçlı gıda pazarı, Sağlık Bakanlığından onaylı enteral beslenme ve tıbbi amaçlı mamalardan oluşmaktadır. Bu ürünler hastalık, sağlıkta bozukluk veya tıbbi durumdan etkilenen veya bu nedenlerle beslenme bozukluğu olan kişilerin besin gereksinimlerini karşılamak amacıyla hazırlanan, sağlığın geliştirilmesinden ziyade destek tedavide kullanılmaktadır. Tamamı ithal referans ürünlerden oluşan pazarın %98'i geri ödeme kapsamında yer almaktadır. Özel tıbbi amaçlı gıdalar 2020 yılında kutuda %13,5 büyüme ile 146 milyon kutuya, değerde ise %36,1 büyüme ile 2 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2015-2020 yılları arasında büyüme kutuda %70,2'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde değerde yaşanan artış ise %291,2 seviyesindedir. Enflasyon etkisinden arındırılarak incelendiğinde reel büyüme %71,6 oranında gerçekleşmiştir. 2015 yılında 6 TL olan ortalama fiyat 2020 yılında 13,8 TL seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 26- Özel Tıbbi Amaçlı Gıda Pazarı Büyüme Dağılımı

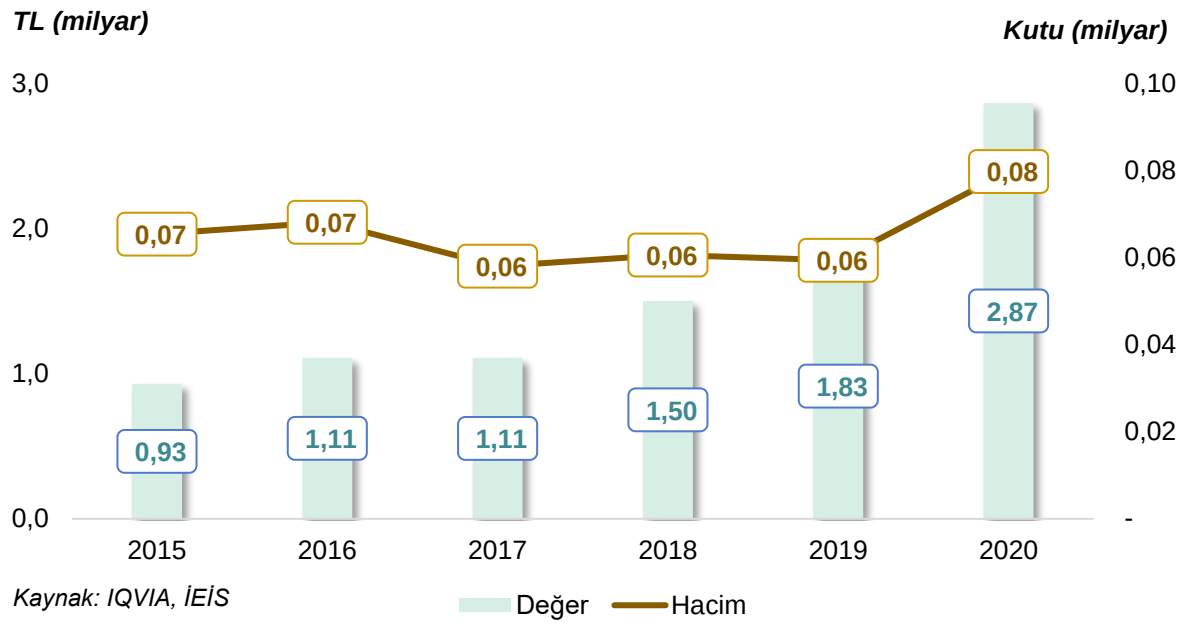

1.3. Sağlık Ürünleri Pazarı

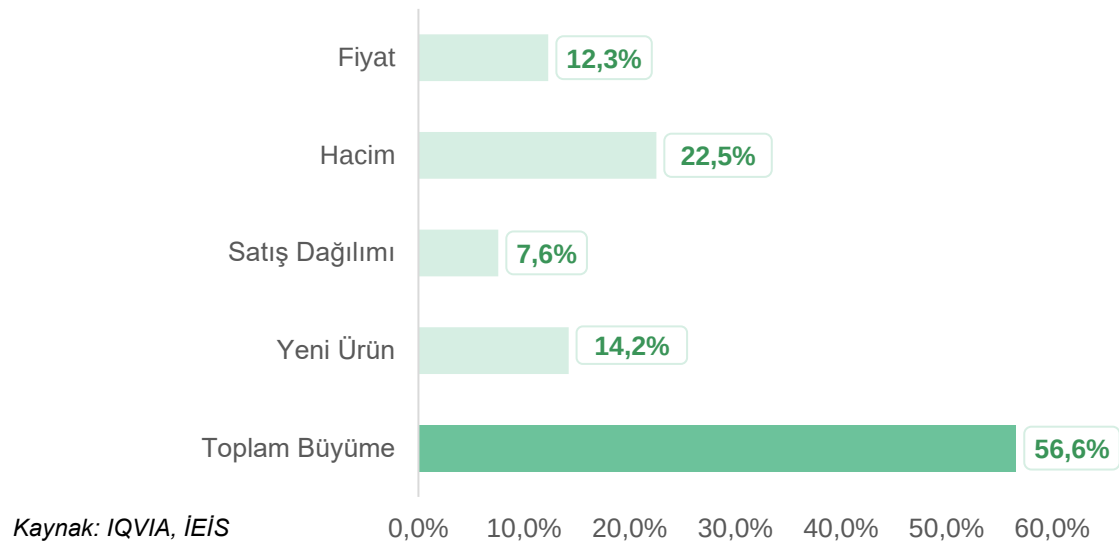
Söz konusu pazar, ilaç şirketlerinin de portföylerinde yer alan Sağlık Bakanlığından onaylı geleneksel bitkisel tıbbi ürünler, biyosidal ürünler, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazlar, kozmetik ve dermokozmetik ürünler ile Tarım ve Orman Bakanlığından onaylı vitaminler ve gıda takviyeleriden oluşmaktadır.

Covid-19 pandemi sürecinde doktora ve hastaneye erişimin azalması ve bağışıklık güçlendirmeye yönelik bilgilerin birçok iletişim kanalından dolaşıma girmesi pazarın büyümesine büyük etkisi olmuştur. 2020 yılında bu etkiler sonucu %70'in üzerinde oranla vitamin ve gıda takviyesi ürünlerinden oluşan sağlık ürünleri pazarı kutuda %34,3 artarak 80 milyon kutuya, değerde %56,6 artarak 2,87 milyar TL'ye ulaşmıştır.

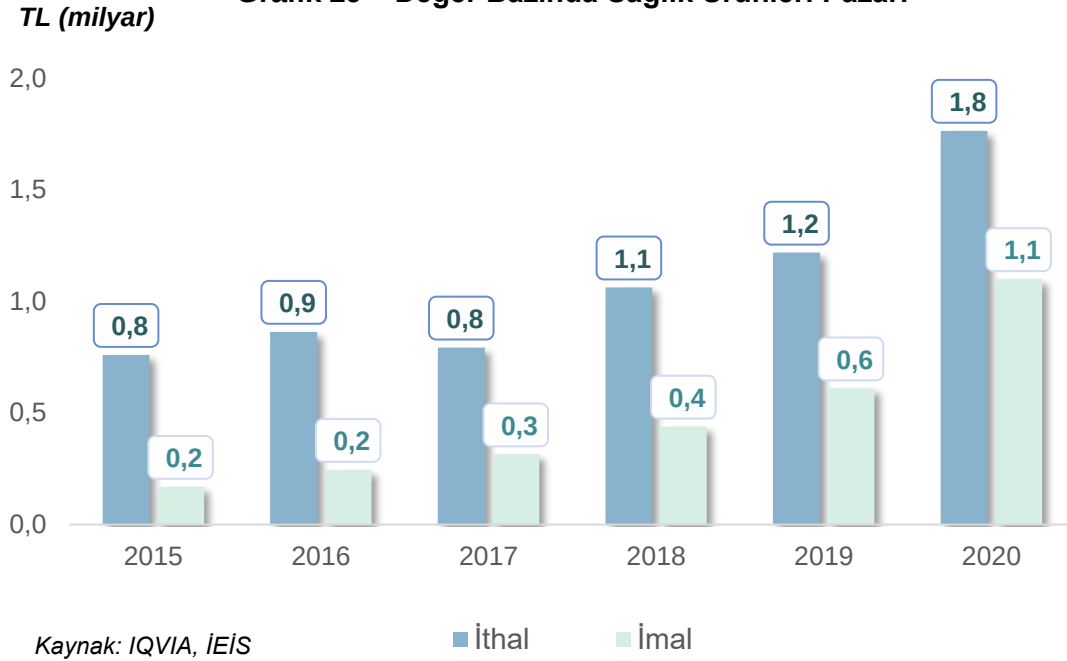
Grafik 27 - Sağlık Ürünleri Pazarı

Grafik 28- Sağlık Ürünleri Pazarı Büyüme Dağılımı

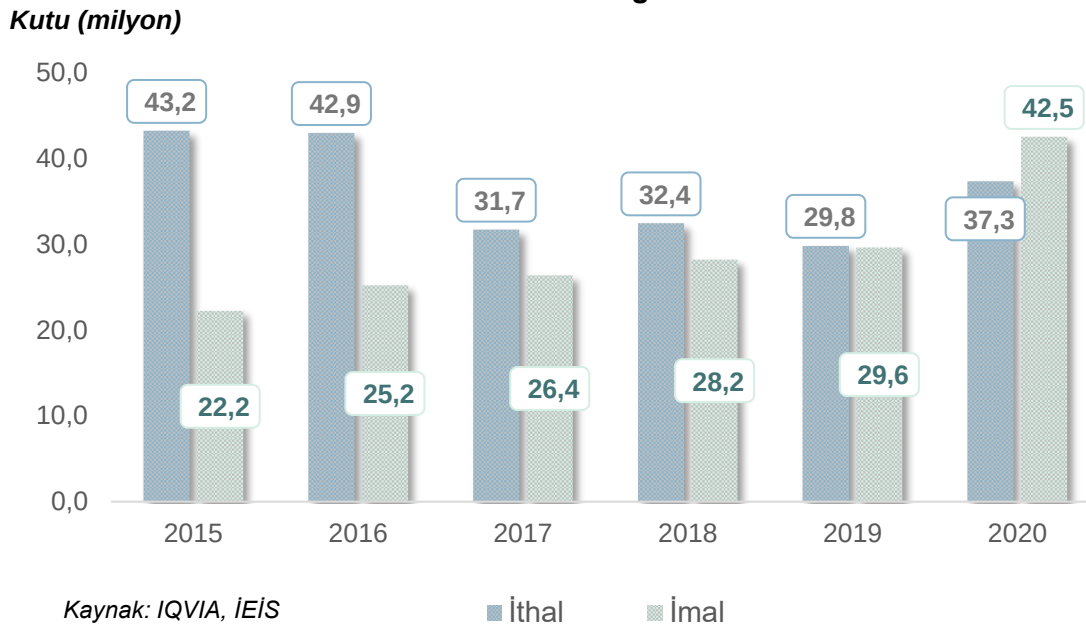
Grafik 29 – Değer Bazında Sağlık Ürünleri Pazarı

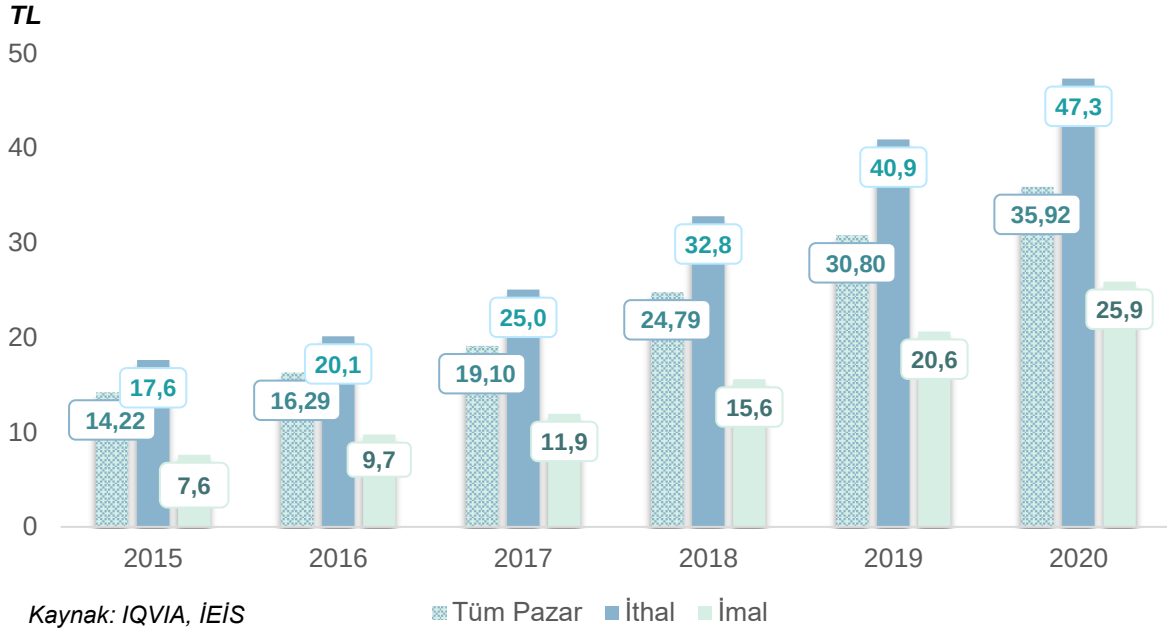
2020 yılında sağlık ürünleri pazarında yer alan ithal ürünler değerinde %44,8 büyümeye ile 1,8 milyar TL'ye, kutuda %25,2 büyümeye ile 37,3 milyon kutuya ulaşmıştır. İmal ürünler incelendiğinde değerinde %80,2 artış ile 1,1 milyar TL'ye, kutuda %43,5 artışla 42,5 milyon kutuya ulaştığı ve ilk defa ithal ürün pazarının üzerine çıktığı görülmektedir.

2015-2020 yılları arasında ithal ürünler değer bazında %132 büyürken, imal ürünler %550 oranında büyümüş, pazar ortalaması ise %208 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde kutuda ithal ürünler %13,6 küçülürken, imal ürünler %353 büyümüş, tüm sağlık ürünleri pazarında büyümeye %22 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 30 – Kutu Bazında Sağlık Ürünleri Pazarı

Grafik 31 - Sağlık Ürünleri Pazarı Ortalama Fiyat Dağılımı

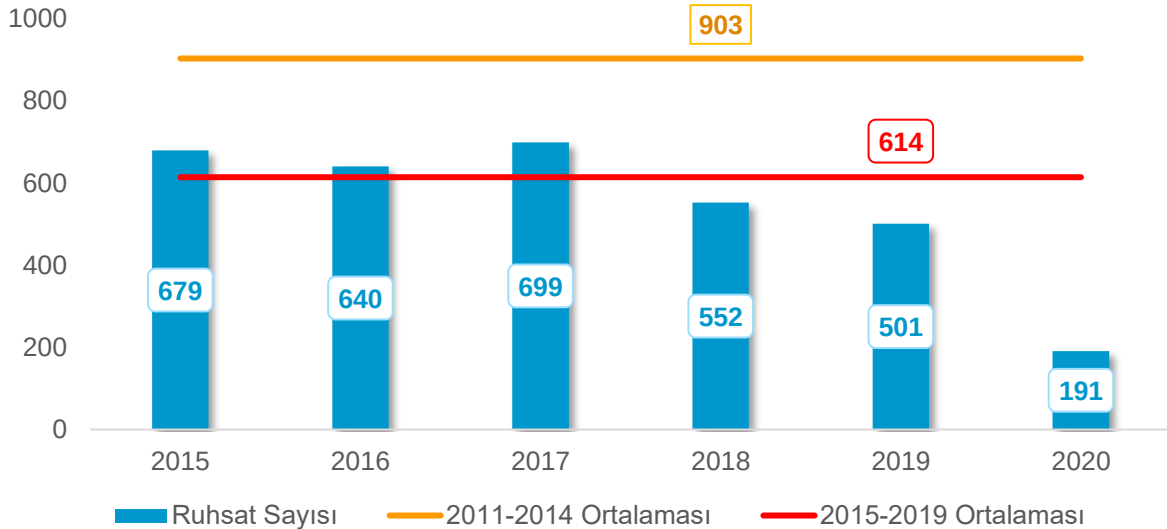

2015 yılında 14,22 olan ortalama fiyat %153 büyüyerek 2020 yılında 35,92 seviyesine gelmiştir. Aynı dönemde ithal ürünlerin ortalama fiyatında büyüme %169, imal ürünlerin ortalama fiyatında büyüme %240 olarak gerçekleşmiştir.

2. Ruhsatlandırma

2020 yılında sadece 191 yeni ürün ruhsatlandırılmış olup 2015-2019 yılları arası dönem ortalaması olan 614 ruhsat sayısının çok altında kalmıştır. Yeni ilaçların ruhsatlandırılmasında yaşanan sorunlar, yıllar içinde büyümüş ve sektörün önünü tıkayan başlıca konulardan biri olmuştur. Ruhsat sürecinin uzaması ve yeni ilaçların piyasaya sunulamaması hem firmaların ileriye dönük yatırım ve planlamalarına büyük darbe vurmakta ama aynı zamanda tüketicinin alternatif ilaçlarına ulaşımını da geciktirmektedir. Buna ilave olarak yeni ilaçların piyasaya sunulamaması, üretim, istihdam, SGK alımları nedeniyle kamu maliyesi ve ihracat üzerinde de olumsuz yönde etki yapmaktadır.

Grafik 32 – Yeni Ürün Ruhsat Sayısı

Kaynak: TİTCK, İEİS

3. Yatırım Teşvikleri

2009 yılında yürürlüğe giren 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, daha önce değişik kamu kurumları tarafından farklı şekillerde uygulanan yatırım teşvikleri, olumlu yönde çok önemli değişikliklere uğrayarak Ticaret Bakanlığının koordinasyonunda tek elden yönetilmeye başlanmıştır. Bu kararla, ilaç sektörünün genel ve bölgesel teşvikler dışında, 20 milyon TL'nin üzerindeki biyoteknolojik, onkolojik ilaçlar ile kan ürünlerine yönelik yatırımlarının öncelikli yatırım kapsamına alınması hedeflenmiştir.

Daha sonra 2015 yılında 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yapılan değişiklikle ileri teknoloji sınıfında yer alması nedeniyle ilaç yatırımları 5. Bölge teşviklerinden yararlanır hale gelmiştir.

Bu gelişmelerin etkisiyle, ilaç sektöründe 2015-2020 yılları arasındaki 6 senelik dönemde toplam 20 milyar TL tutarında sabit yatırım teşviki alınmıştır. Bu yatırımlarla 9.315 kişiye yeni istihdam sağlanacağı öngörülmüştür.

İlaveten, 2015 yılında yapılan değişiklik sayesinde 2015 yılında 856 milyon TL olan sabit yatırım tutarı 2020 yılına geldiğinde %900 artışla 8,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. Benzer şekilde yatırımla sağlanan istihdamda da artış oranı %270 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 7- İlaç Endüstrisinde Yatırım Teşvikleri

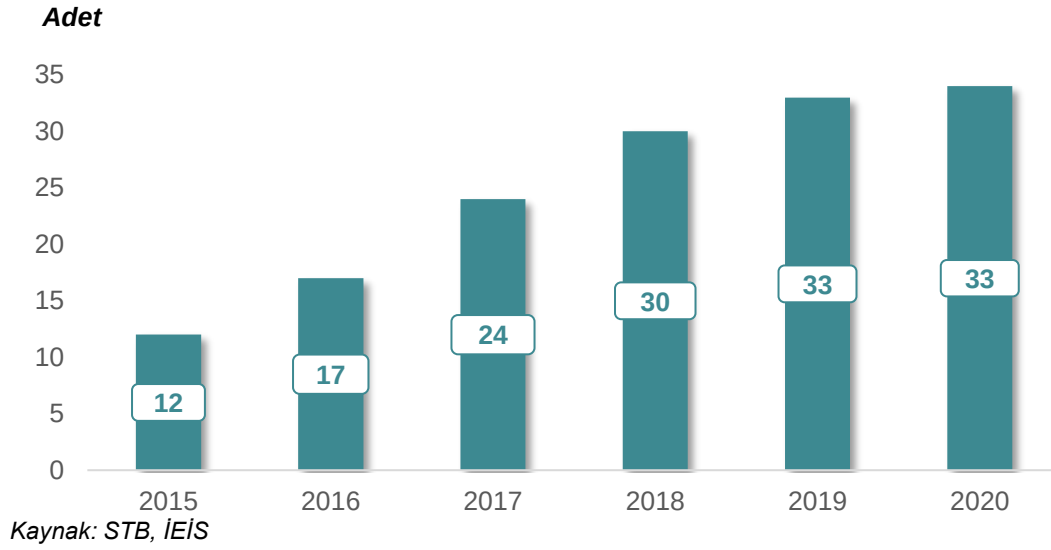
	Belge Adedi		Sabit Yatırım			Yatırımla Sağlanan İstihdam		
	İlaç	Toplam	İlaç	Toplam	Pay	İlaç	Toplam	Pay
2015	21	4.288	856	111.367	0,77%	919	149.619	0,61%
2016	15	4.976	702	114.207	0,61%	843	154.042	0,55%
2017	31	7.259	3.833	197.657	1,94%	1.968	225.673	0,87%
2018	28	5.789	1.294	182.317	0,71%	1.117	250.356	0,45%
2019	36	5.648	4.718	170.651	2,76%	1.072	203.672	0,53%
2020	50	10.487	8.556	246.151	3,48%	3.396	302.141	1,12%

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İEİS

4. Ar-Ge

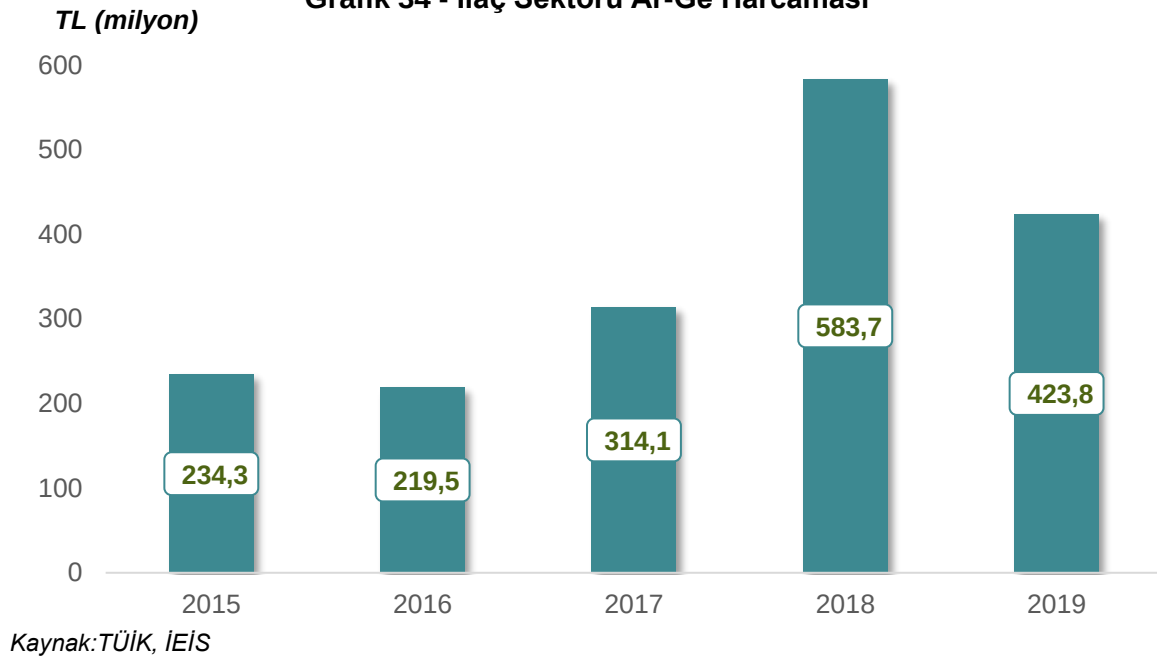
İlaç endüstrisi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından akretide edilmiş 33 Ar-Ge merkezi, yaklaşık 1.450 Ar-Ge çalışanıyla ülkemizin sanayi dönüşümüne önemli katkı sağlayan öncelikli sektörler arasında yer almaktadır. Ar-Ge alanında gerçekleştirilecek ilerlemeyle ithalatına bağımlı olduğumuz ürünlerin ülkemizde üretimi sağlanabilecektir.

Grafik 33 - İlaç Sektörü Akredite Ar-Ge Merkezi Sayısı

İlaç Ar-Ge harcaması, 2015 yılındaki 234,3 milyon TL düzeyinden %80,9 artışla 423,8 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Grafik 34 - İlaç Sektörü Ar-Ge Harcaması

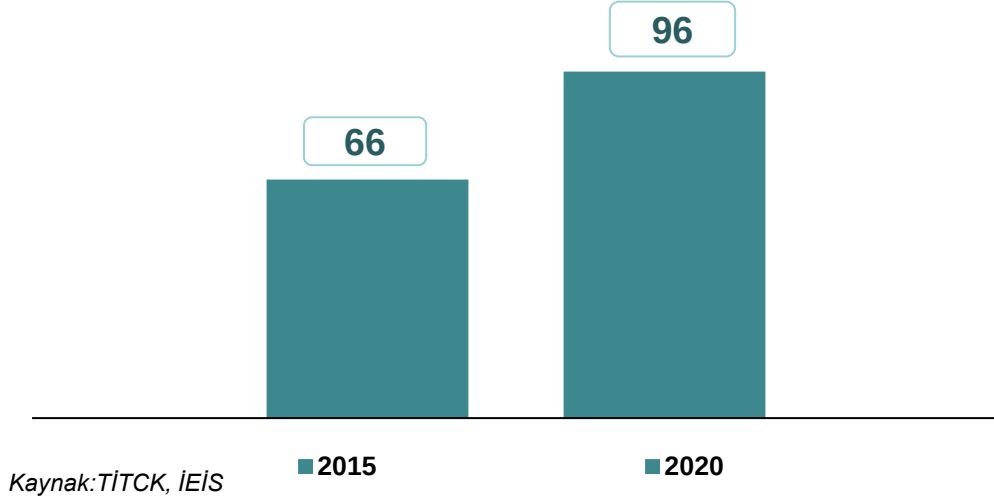
5. Üretim

Türkiye ilaç endüstrisi köklü geçmişe, yüksek üretim kapasitesine ve güçlü teknolojiye sahip bir endüstrisidir. Ülkemizde uluslararası standartlarda 96 adet ilaç ve radyofarmasötik ilaç üretim tesisi ile 11 adet hammadde üretim tesisi bulunmaktadır.

Endüstrinin gündemindeki öncelikli konulardan birisi yurtiçi üretilmektedir. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen 'İlaç Sektöründe İthalatın İmala Geçiş Uygulaması'nın ilaç endüstrisine son derece olumlu etkileri olmuştur. Bu süreçte endüstri, yeni teknolojilere yatırım yapmış, kapasite kullanımını ve istihdamını

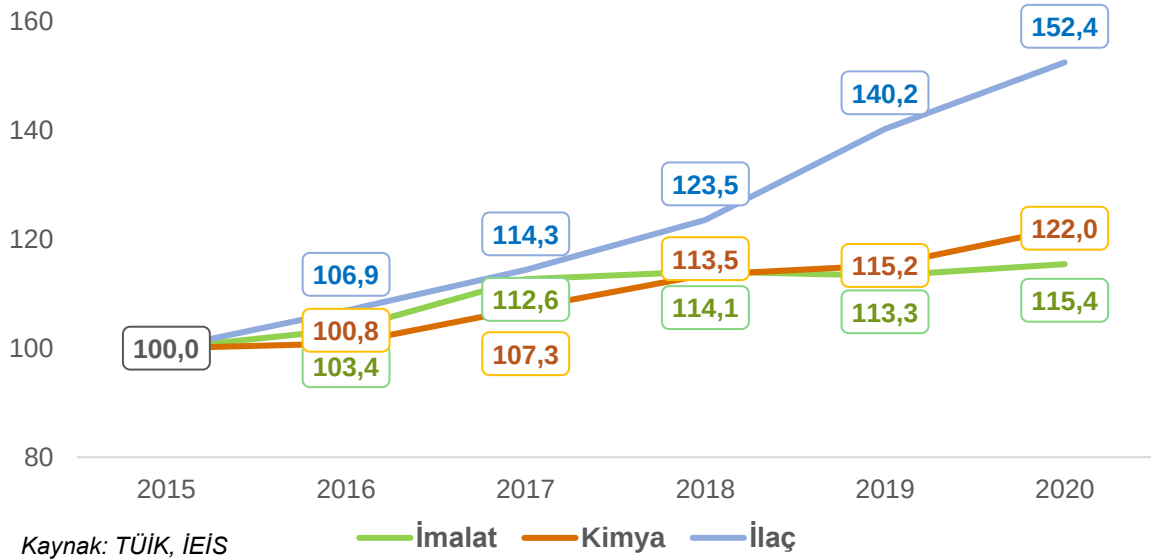
artırmıştır. Doğal olarak, yapılan yatırım ve kapasite artışı dış ticarete olumlu katkı sağlamıştır. Uygulamada olduğu dönemde her aşaması büyük bir hassasiyetle yürütülen yerleşme politikasının aynı kararlılıkla sürdürülmesini bekliyoruz.

Grafik 35 - Üretim Tesisi Sayısı

Sanayi üretim endeksi verilerine göre, 2015-2020 yılları arası dönemde imalat sektöründe üretim %15,4, orta teknoloji seviyesindeki kimya sektöründe üretim %22,0 büyürken ilaç sektöründe üretim %52,4 artmıştır.

Grafik 36- Sanayi Üretim Endeksi Değişimi (2015-2020)

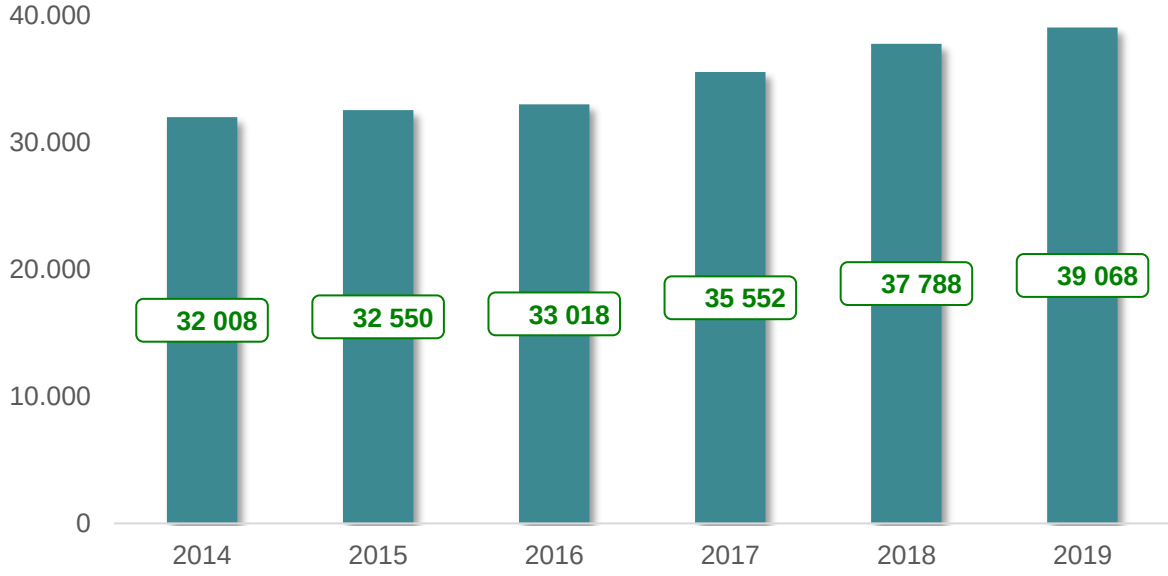

6. İstihdam

2019 yılında, Türkiye toplam istihdamında 2018 yılına göre %3,1 azalma gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ilaç endüstrisi istihdamı ise %3,4 artışla 39.068 kişiye ulaşmıştır.

Kişi sayısı

Grafik 37 - İlaç Endüstrisinde İstihdam

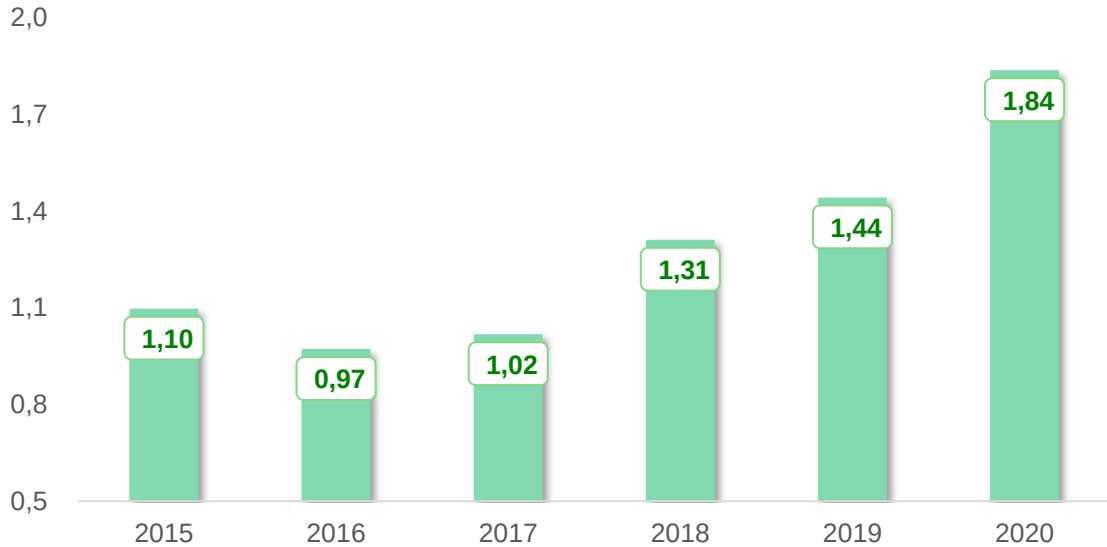
Kaynak: TÜİK, İEİS

7. Dış Ticaret

2015-2020 dönemine bakıldığında ilaç ihracatında da hızlı bir artış trendinin yakalandığı görülmektedir. Türkiye ihracatının %12,3 büyüdüğü 2015 – 2020 yılları arasında ise ilaç ihracatı %64,7 artışla güçlü bir performans sergilemiştir. Son 3 yıllık dönemde de ilaç ihracat artışımız Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Nitekim, 2019 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre %10 oranında artarak 1,44 milyar dolar üzerinde bir büyüklüğe ulaşmıştır. 2020 yılı sonunda ise %27,3 artışla 1,84 milyar dolar seviyesine ulaşarak yılı rekor seviyesinde tamamlamıştır.

Grafik 38 - İlaç Endüstrisinde İhracat Değeri

ABD Dolar (milyar)

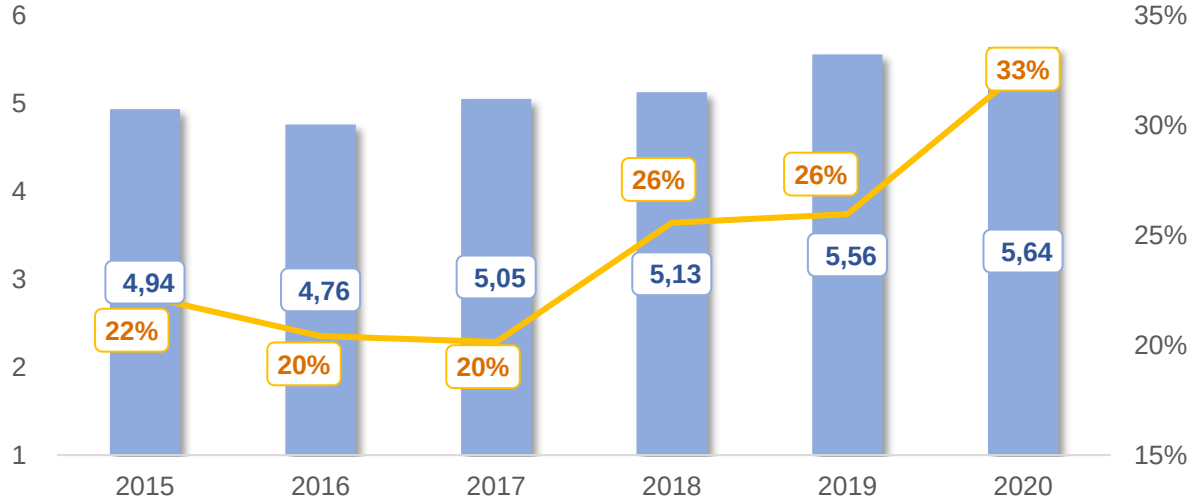

Kaynak: TÜİK, İEİS

2020 yılında ilaç ithalatı %1,5 artışla 5,64 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2015-2020 yılları arası dönemde ilaç ithalatının büyüme oranının %14,3 olduğu görülmektedir.

Grafik 39 - İlaç Endüstrisinde İthalat Değeri

ABD Dolar (milyar)

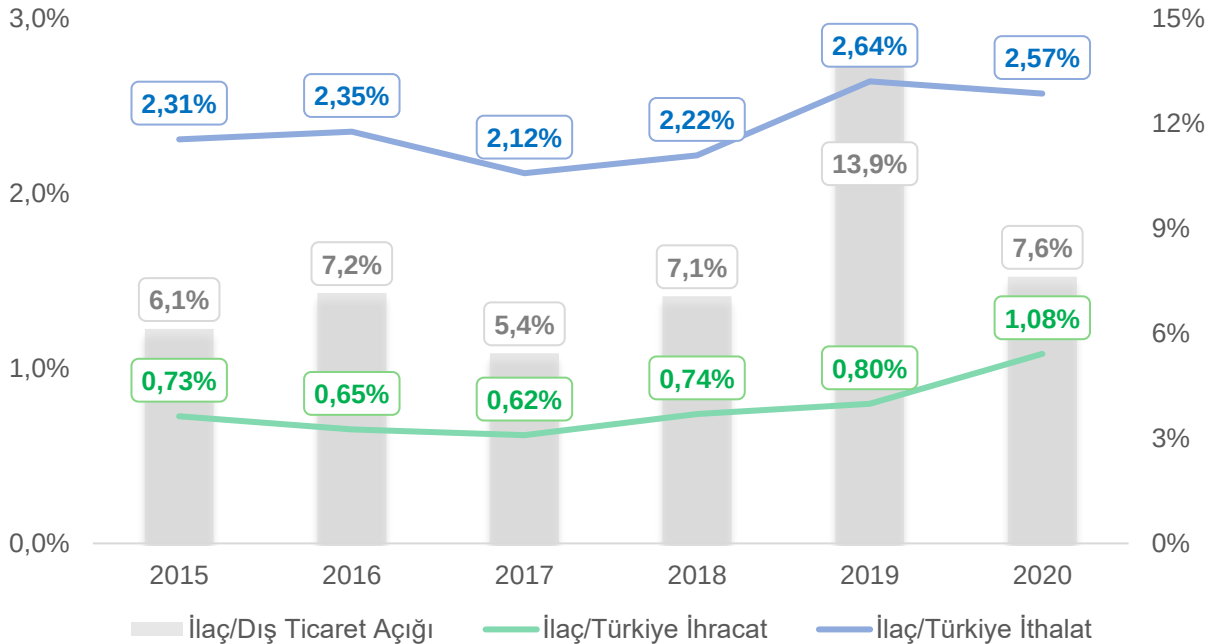

Kaynak: TÜİK, İEİS

İlaç İthalat İlaç İhracatı/İlaç İthalatı

İlaç ihracatının Türkiye ihracatı içindeki payı 2020 yılında tarihinde ilk defa %1'in üzerine çıkmıştır. Katma değeri yüksek olan ilaç endüstrisinin ihracatta yaşadığı bu atılım, ilacın dış ticaret açığı içindeki payını %13,9'dan, %7,6'ya çekmiştir.

Grafik 40 - Türkiye Dış Ticareti İçerisinde İlaç Endüstrisi

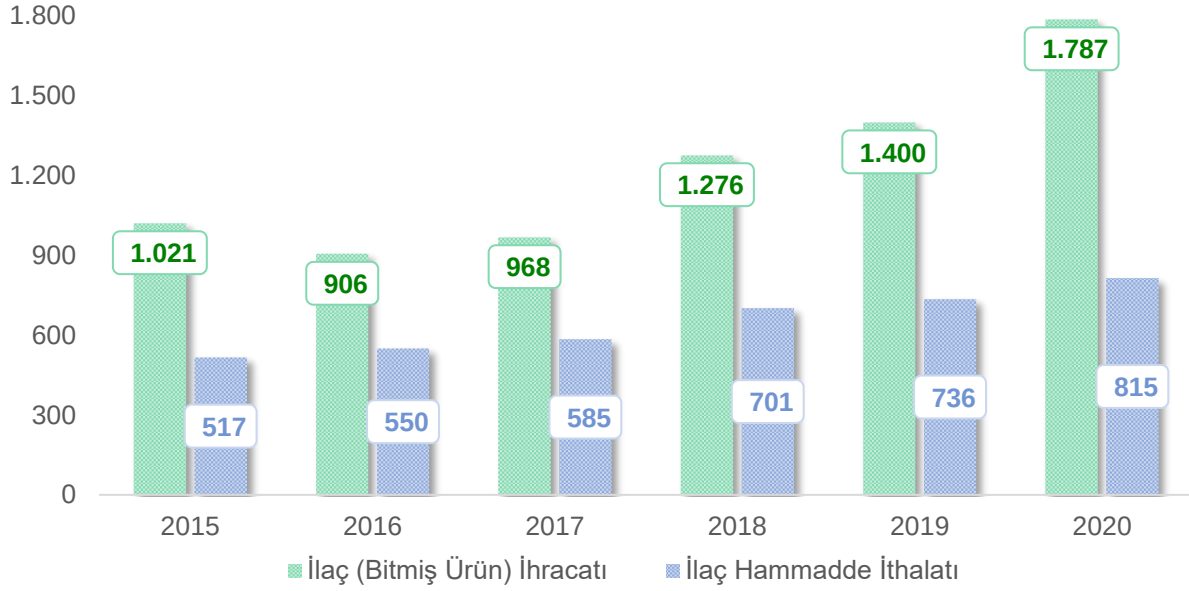
Kaynak: TÜİK, İEİS

İlaç hammadde ithalatı ve ilaç bitmiş ürün ihracatı incelendiğinde ilaç endüstrisinin ülke ekonomisine sağladığı katkı daha net görülmektedir. 815 milyon ABD doları tutarında hammadde girişine karşın 1,79 milyar ABD doları ihracat gerçekleştirilmiştir.

İlaç ithalatında bitmiş ürünlere olan ihtiyacın yurtiçi üretim imkanlarıyla karşılanması sağlandığında hem ihracat artacak hem de dış ticaret açığının azalmasına katkı sağlanacaktır.

Grafik 41 - İlaç Dış Ticaretinde Bitmiş Ürün Hammadde Karşılaştırması

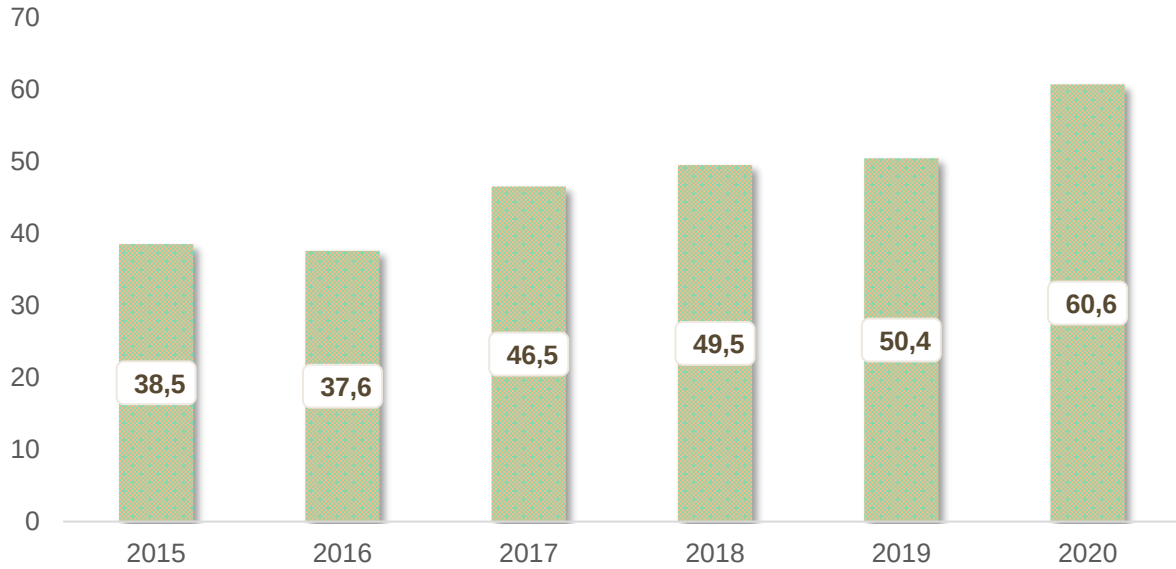
ABD Dolar (milyon)

Kaynak: TÜİK, İEİS

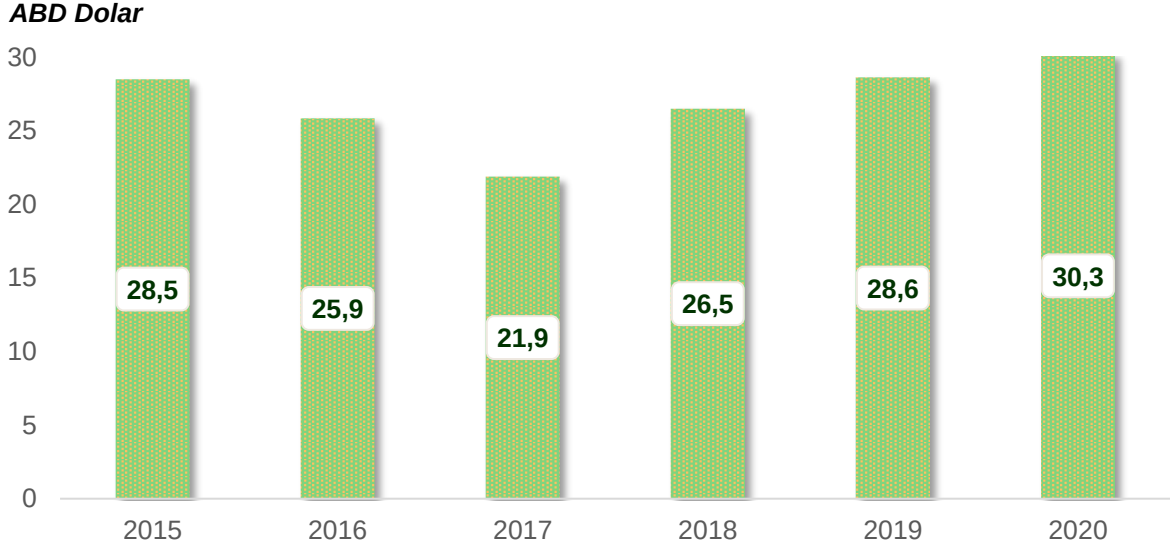
Grafik 42 - İlaç Endüstrisinde İhracat Miktarı

Kg (milyon)

Kaynak:TÜİK, İEİS

Grafik 43 - İlaç İhracatı Kilo Fiyatı

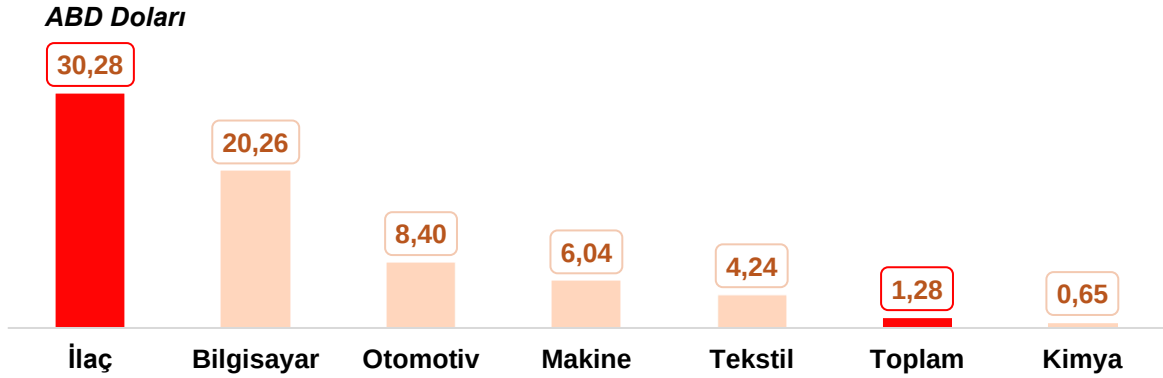

Kaynak:TÜİK, İEİS

2015-2020 yılları arası dönemde ihracat miktarı incelendiğinde ilaç ihracatının 2015 yılındaki 38,5 milyon kilogramdan 2020 yılında %57,5 artış oranı ile 60,6 milyon kilografa ulaştığı görülmektedir. İlaç ihracatı kilogram olarak artmakta fakat kilogram başı ihracat fiyatı aynı oranda yükselmemektedir. Aynı dönem incelendiğinde kilogram başı ihracat fiyatı 28,5 ABD dolarından %6,3 artışla 30,3 ABD dolarına erişmiştir. Katma değeri yüksek bitmiş nihai ürün artışının, kilogram fiyatını dolayısıyla ihracat değerini miktar artışından daha fazla üst seviyelere çıkaracağı aşıkardır.

Endüstrimizin kilogram başı ihracat değeri birçok sektörün üzerinde olmasına rağmen potansiyel katma değerinin altında seyretmektedir.

Grafik 44 - Bazı Sektörlerde İhracat Kilo Fiyatı

Kaynak:TÜİK, İEİS

Dünyanın önde gelen ilaç üreticilerinden ve ihracatçılarından birisi konumuna gelmek sanayimizin temel hedeflerinden birisidir. Bu hedefin önünde bazı engeller bulunmaktadır.

İlk olarak ülkemizdeki ilaç fiyatlarının ihracat yaptığımız ülkelerde kaynak fiyat olarak kabul edilmesi, firmalarımızın diğer ülke pazarlarına olması gerekenden daha düşük fiyatla girmesine neden olmaktadır.

İhracatımızın önündeki diğer engel hedef ülkelerde yaşanan ruhsatlandırma, gümrük gibi süreçlere ilişkin yaşanan sorunlardır. Bu sorunların çözümü için Ticaret, Dışişleri ve Sağlık Bakanlığımızın desteği önem taşımaktadır.

İlaç ihracatının artırılması için aşılması gereken sorunlardan birisi de ecza depoları tarafından firmaların izni olmadan yapılan ihracattır. İhracatçı ilaç firmaları, bazı ecza depoları tarafından gerçekleştirilen kendi ürünlerinin izinsiz ihracatından zarar görmektedir.

İlaç firmaları ihracat yapacakları ülkede ciddi bir uğraş ve yüksek maliyetlerle 1-2 yıl süren süreçlerin ardından ilaçlarını en yüksek fiyattan ruhsatlandırmaktadır. Ayrıca firmalar bu ilaçların sağlık profesyonellerine tanıtılması ve reçetelenmesi amacıyla yaptıkları tanıtım faaliyetleri için de büyük yatırımlar yapmaktadır.

Ancak bazı ilaç depoları, ihracatçı ilaç firmalarının ürünlerini iç pazarda, eczanelerden ve başka depolardan temin ederek ruhsat ve tanıtım gibi giderleri olmadığı için ruhsat sahibi firmanın fiyatından daha düşük bir fiyatla satabilmektedir. Bu durumda, söz konusu ülkeye yatırım yapan ilaç firması gerek ülke sağlık otoritesi gerek ülkedeki iş ortakları nezdinde zor durumda kalmaktadır. Dolayısıyla ihracatçı ilaç firması ya ürünün fiyatını düşürmekte ya da pazardan çekilmektedir.

Sonuç olarak söz konusu uygulama, firmalarımızın kamunun çeşitli desteklerinden de yararlanarak büyük emek ve maliyetle oluşturmaya ve tanıtımını yapmaya çalıştıkları markaların yurtdışı pazarlarda tutunmasını riske atmaktadır.

Bu durumun yarattığı olumsuz tablonun ortadan kaldırılması için ilaç depolarınca yapılacak ihracata, ilgili kurumların firma mutabakatı olmadan izin vermemesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz.

İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde 2020 yılında Avrupa Birliği (AB), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere toplam 177 adet ülkeye ihracat gerçekleşmiştir. Asya bölgesi %62,4 ile ilaç ihracatının en yoğun olduğu pazarı oluşturmaktadır.

Tablo 8 – İlaç İhracatında İlk Yirmi Ülke

ABD Dolar (milyon)	2019	2020	Pay 2020	Değişim
Güney Kore	397	616	33,5%	55%
Irak	73	92	5,0%	25%
Kazakistan	51	66	3,6%	31%
Gürcistan	76	48	2,6%	-36%
Azerbaycan	37	64	3,5%	72%
Özbekistan	19	58	3,1%	208%
İsviçre	37	39	2,1%	7%
K. K. T. C.	36	32	1,8%	-9%
Slovenya	32	33	1,8%	5%

İran	32	38	2,0%	18%
Almanya	31	34	1,8%	10%
Polonya	24	32	1,8%	35%
Rusya Fed.	30	18	1,0%	-38%
Suriye	25	28	1,5%	9%
Libya	25	24	1,3%	-4%
BAE	11	24	1,3%	111%
Romanya	24	14	0,8%	-41%
Arnavutluk	17	25	1,3%	40%
Kırgızistan	8	20	1,1%	165%
Fransa	15	19	1,0%	25%
Liste Toplamı	999	1.324	72,1%	33%
Toplam İhracat	1.442	1.836	100,0%	27%

Kaynak: TÜİK, İEİS

2020 yılında 90 ülkeden gerçekleşen ilaç ithalatının %61,6'sı Avrupa bölgesinden yapılmaktadır

Tablo 9 – İlaç İthalatında İlk Yirmi Ülke

ABD Dolar (milyon)	2019	2020	Pay 2020	Değişim
Almanya	1.189	1.116	19,8%	-6%
ABD	641	543	9,6%	-15%
Güney Kore	414	598	10,6%	45%
İtalya	420	413	7,3%	-2%
Çin	309	449	8,0%	45%
İrlanda	295	351	6,2%	19%
İsviçre	356	342	6,1%	-4%
Fransa	406	299	5,3%	-26%
Hindistan	224	233	4,1%	4%
Birleşik Krallık	196	188	3,3%	-4%
Belçika	158	158	2,8%	0%
İspanya	139	139	2,5%	0%
Hollanda	84	91	1,6%	9%
Brezilya	87	91	1,6%	5%
İsveç	101	85	1,5%	-16%
Avusturya	89	74	1,3%	-16%
Danimarka	66	72	1,3%	9%
Singapur	49	47	0,8%	-5%
Japonya	50	60	1,1%	21%
Kanada	55	49	0,9%	-10%
Liste Toplamı	5.326	5.399	95,7%	1%
Toplam İthalat	5.556	5.640	100,0%	2%

Kaynak: TÜİK, İEİS

2020 yılında ilaç dış ticareti GTIP bazlı incelendiğinde kan ürünleri, serum, aşı, toksin ürünler ile tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlar ihracatımızın %94'ünü ithalatımızın ise %81'ini oluşturmaktadır.

Tablo 10 – İlaç İhracatında İlk Beş Ürün - ABD Dolar (milyon)

GTIP	Ürün	2019	2020	Pay 2020	Değişim
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	905	1.076	59%	19%
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb.	440	652	36%	48%
3006	Tarifenin başka yerinde yer almayan eczacılık eşyası ve müstahzarları	39	43	2%	10%
3003	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (doksuz)	15	15	1%	-1%
2936	Provitaminler ve vitaminler	8	15	1%	84%
Liste Toplamı		1.407	1.801	98%	28%
Toplam İhracat		1.442	1.836	100%	27%

Kaynak: TÜİK, İEİS

Tablo 11– İlaç İthalatında İlk Beş Ürün - ABD Dolar (milyon)

GTIP	Ürün	2019	2020	Pay 2020	Değişim
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.573	2.422	43%	-6%
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb.	1.995	2.151	38%	8%
2941	Antibiyotikler	189	184	3%	-3%
3003	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (doksuz)	127	146	3%	15%
2936	Provitaminler ve vitaminler	109	119	2%	9%
Liste Toplamı		4.993	5.022	89%	1%
Toplam İthalat		5.556	5.640	100%	2%

Kaynak: TÜİK, İEİS

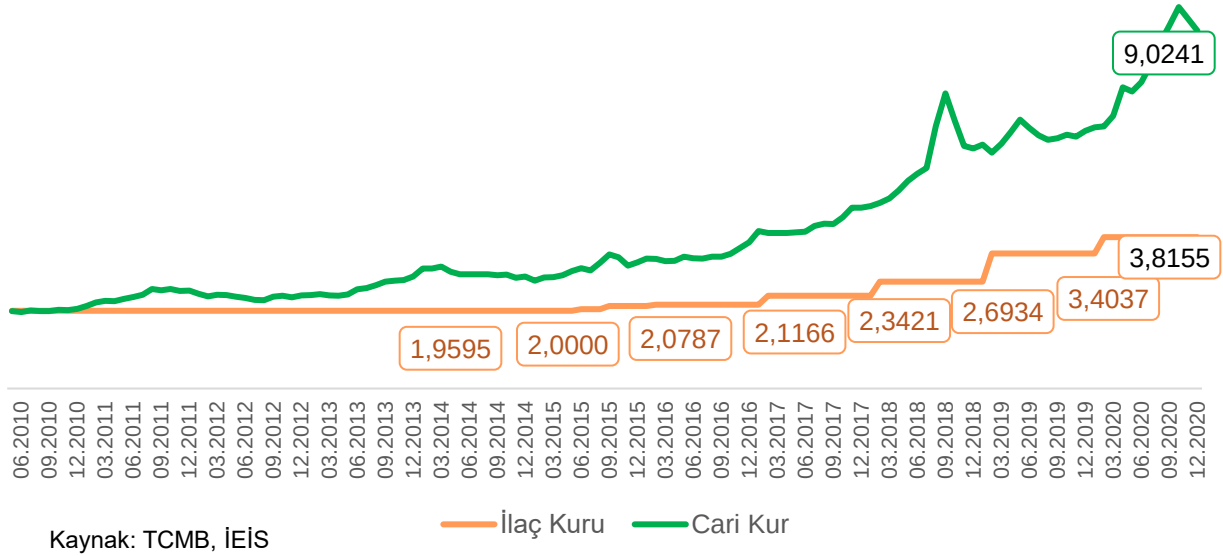
8. Fiyat Politikaları

2008 yılında başlayan ve şiddeti giderek artan küresel kriz, ekonomimizi derinden etkilemiştir. Kriz ile birlikte kamu maliyesinin yaşadığı zorlukları aşmak amacıyla 2009 yılında radikal düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda global bütçe uygulaması başlatılmıştır. Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde iyileşen hizmet kalitesine ve sağlığa erişimin artmasına bağlı olarak artan sağlık harcamaları sadece ilaç fiyatlarına yönelik alınan önlemlerle kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Sağlanan hizmetle orantılı olmayan ilaç bütçeleri belirlendi ve ilaç bütçesinin aşılması gerekçe gösterilerek ilaç fiyatları sürekli düşürülmüş, Sosyal Güvenlik Kurumu iskonto oranları ise arttırılmıştır. Bunlara ek olarak, mevzuatta aranan şartlar sağlandığı halde AB kaynaklı ilaç fiyatlarının TL'ye dönüştürülmesi için kullanılan Avro değeri, Nisan 2009'dan Mayıs 2015'e kadar güncellenmeyerek, ilaç harcamalarını kontrol etmek amacıyla 1,9595 TL düzeyinde sabit tutulmuştur.

Kurun güncellenmesi için endüstri tarafından başlatılan hukuki süreç, Nisan 2015’de ilaç sektörü lehine sonuçlanmıştır. Bunu takiben uygulama döviz kurunun bir önceki yılın Avro ortalamasının %70’i oranında belirlenmesine dönüştürülmüştür. Bu çerçevede döviz kuru değeri 2017 yılı için 2,3421 TL olarak güncellenmiştir. 2018 yılı için ise %23 artış olması gerekirken geçici bir kararla ilaç kuru sadece %15 oranında artırılmış ve 2,6934 TL olarak belirlenmiştir.

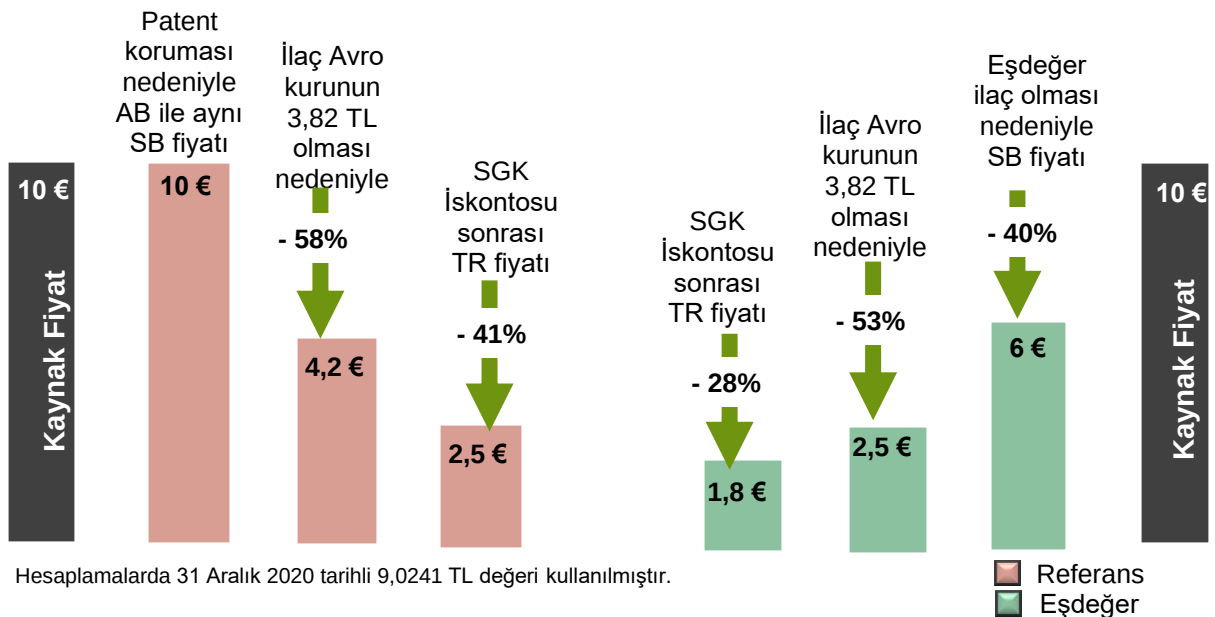
2019 yılında yıllık ortalama Avro değerinin belirlenmesinde kullanılan uyarlama katsayısı %70’ten %60’a çekilerek dönüşüm kuru 3,4037 TL olarak belirlenmiş, 2020 yılında ise yıllık ortalama Avro değerinin %60’ı kuralına uyularak %12,1 artışla 3,8155 TL olarak belirlenmiştir.

Grafik 45- Kur Değişimleri (Avro/TL)

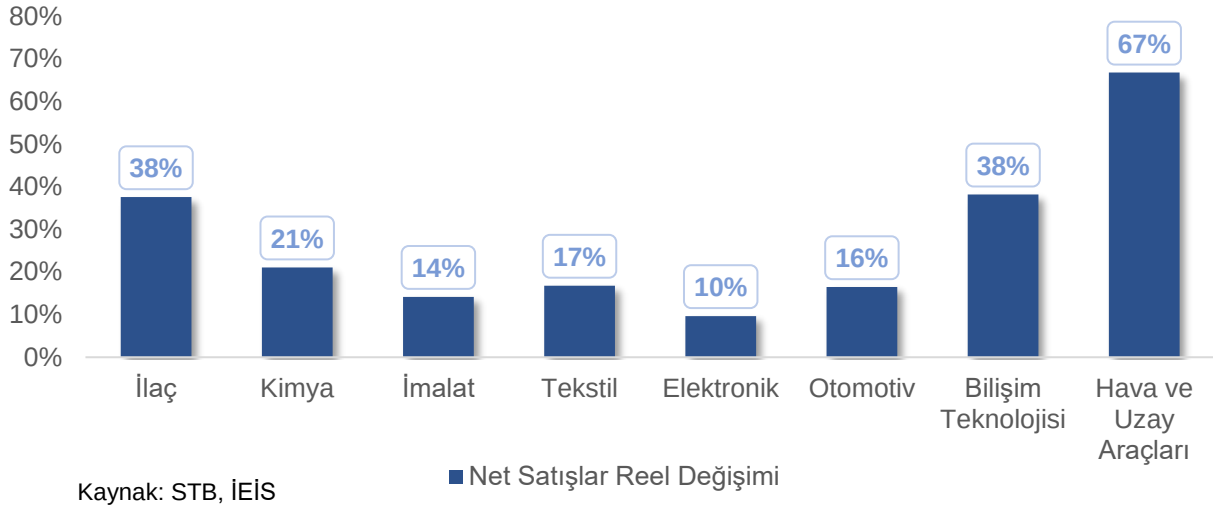
Aşağıdaki grafikte, 31 Aralık 2020 itibarıyla kaynak fiyatı 10 Avro olan bir ürünün Türkiye’de fiyatlanması özetlenmiştir. Referans ürünün Türkiye’deki fiyatı 2,5 Avro iken eşdeğer ürünün fiyatı 1,8 Avro’ya denk gelmektedir.

Grafik 46 – İlaç Fiyatlanması

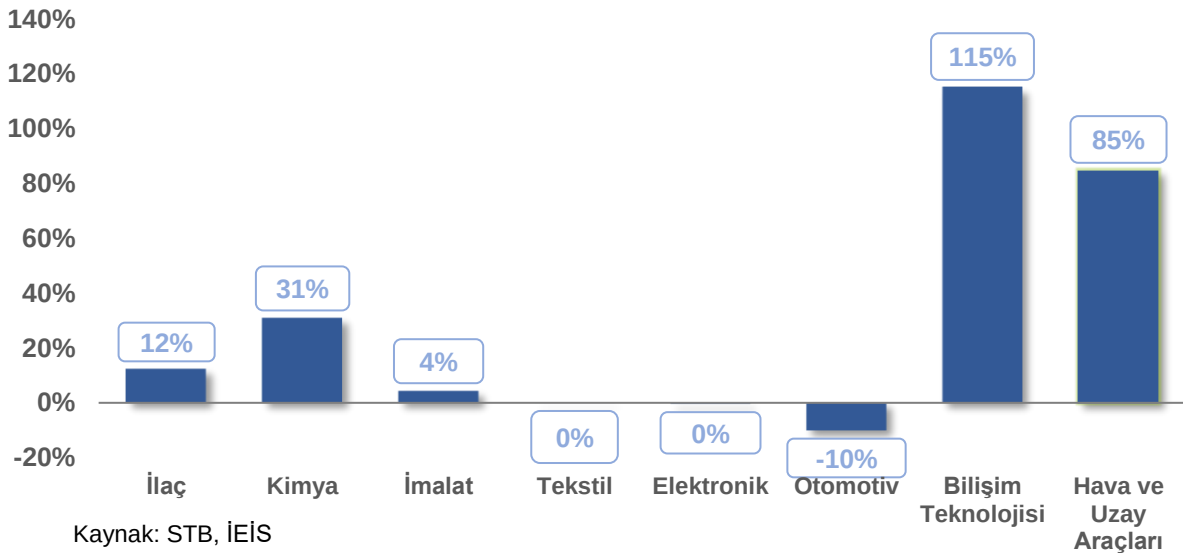
2015-2019 döneminde stratejik öneme sahip ve yüksek teknoloji sınıfında olan ilaç sektörünün net satışlar reel değişimi önde gelen diğer sektörlerin üzerinde olmasına rağmen stratejik ve ileri teknoloji sınıfında yer alan sektörlerin gerisinde kalmıştır.

Grafik 47- Net Satışlar Reel Değişimi(2015-2019)

İlaç endüstrisinde net satışların artmasına rağmen Ar-Ge kapasitesini güçlendirmek için gerekli olan özkaynak yaratma kabiliyeti sınırlı kalmaktadır.

Grafik 48- Özkaynaklar Reel Değişimi (2015-2019)

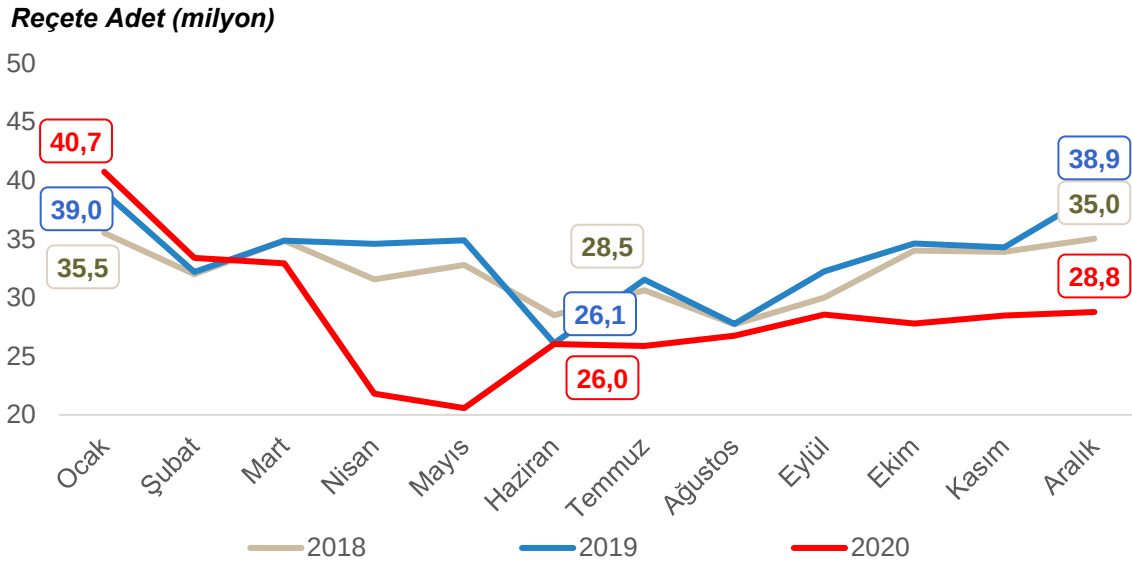

9. Sonuç ve Değerlendirme

2019 yılı sonunda Çin’de başlayarak tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemi sürecinin toplum ve iş hayatına dayattığı olağanüstü şartlar, her sektör gibi ilaç endüstrimizi de etkilemiştir.

Ülkemizde 2020 yılının Mart ayında başlayan sürecin etkileri hemen kendini göstererek aylık reçete sayılarına yansımıştır. Reçete sayılarında Mart ayı ile başlayan hızlı düşüş Mayıs ayında son 10 yılın en düşük seviyesine inerek 20 milyon reçeteye gerilemiştir. Haziran ayında bir miktar toparlanma gerçekleşmesine rağmen 2020 yılında toplam reçete sayısı bir önceki yıla göre %15 azalarak, 342 milyon reçete ile 2016 öncesine dönmüştür.

Grafik 49- SGK Aylık Reçete Sayısı

Kaynak: SGK Sağlık İstatistikleri , İEİS

Kamu sağlık hizmetlerine ve hekime erişimin kısıtlandığı, aciliyet arz etmeyen tedavilerin ötelendiği bu dönemde, hammadde temininden lojistik aksamalara, artan maliyetlerden ilaç satışlarındaki dalgalanmalara ve bulaş riskinin yarattığı zorlayıcı koşullara rağmen Türk ilaç endüstrisi üretim tesislerindeki faaliyetlerine aralıksız devam etmiştir. Bu zor dönemde ülkemizin ilaç arz güvenliği sağlanmış, halkımızın ve sağlık çalışanlarımızın ilaçlara erişiminde hiçbir sorun yaşanmamıştır.

İlaç sektörü teknolojiyi yakından takip eden, yeni teknolojileri hızla uygulamak ve bunun için de sürekli yatırım yapmak zorunda olan, üretmediğimiz ürünleri üretir hale gelmek için yeni tesisler kurmak ve sistematik şekilde yenileme çalışmaları yapmak ihtiyacında olan dinamik bir sektördür.

Nitekim, Türkiye’nin dört bir köşesine uzanan yatırımları, yükselen Ar-Ge yetkinliği, üretim gücü, yüksek teknolojisi, istihdamı ve ihracat potansiyeliyle Türkiye ilaç endüstrisi, ülkemiz için hem ekonomik hem stratejik olarak kritik önemdedir.

Sektörümüzün dünyadaki dönüşümün gerisinde kalmaması ve ülkemizin ekonomik gereklilikleri açısından, Türkiye'nin biyoteknolojik ilaç alanında başarılı olması zorunludur. Bu kapsamda ülkemizin milli menfaatleri doğrultusunda tıpkı savunma sanayiinde olduğu gibi, biyoteknolojik ilaçların ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi önem taşımaktadır.

Bu alanda son yıllarda önemli atılımlar yapmış ve kendilerini kanıtlamış Güney Kore, Hindistan ve Arjantin gibi ülkelerin kendi öznel koşullarına uygun mevzuat altyapısı oluşturdukları ve biyoteknolojik ilaç endüstrilerini bu mevzuat altyapısı üzerinde geliştirdikleri görülmektedir.

Bu kapsamda, bilimsel temele dayanan rasyonel bir politika oluşturarak Türkiye pazarına daha fazla biyobenzer ürün sunulmasını sağlamak, biyobenzer ürünlerin pazara çıkış sürecindeki sorunların giderilmesi ve bu sürenin kısaltılması için gerekli mevzuat altyapısının oluşturulması önem arz etmektedir.

İEİS olarak bu alanda endüstrimizin yetkinliğini ve rekabet gücünü artırmak, ülkemizde bu alanın gelişimine daha etkin katkı sağlamak için yoğun şekilde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. İlaç firmalarımız da, bugüne kadar bu alana uzun vadeli bakış açısıyla, yüksek maliyetli yatırımlar yapmıştır. Biyoteknoloji alanında endüstrimizde Ar-Ge ve üretim kapasitesi oluşmuş durumdadır.

Endüstri; daha yüksek katma değerli konvansiyonel ürünler ve biyoteknolojik ilaçlar geliştiren, üreten ve ürettiğini daha fazla ihraç eden bir endüstriye dönüşmek için var gücüyle çalışmaktadır. Nitekim Sağlık Bakanlığımızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen ilaçta yerelleşme politikası endüstrinin hedefleriyle birebir uyumaktadır. Bu sebeple hem ulusal hem çok uluslu pek çok ilaç firmamız da sürece katkı sağlayacak her türlü yatırımı ve çalışmayı yapmıştır.

İzlenen politikanın ilaç endüstrisine olumlu etkileri uygulamanın başlamasıyla kısa sürede görülmeye başlanmış, yurt içi ilaç üretiminde belirgin bir büyüme ortaya çıkmış, üretim tesislerindeki atıl kapasite kullanıma kazandırılmış, üretim teknolojileri gelişmeye başlamış, yatırımlar ve istihdam artış trendine girmiştir. Uygulamanın etkisiyle ithal ettiğimiz ürünlerin üretimine başlanmış ve bu sayede cari açığın kapatılmasına da ilaç sektörü destek vermeye başlamıştı. Bu kapsamda kapasitemizi en aktif şekilde kullanarak üretim gücümüzü ve teknolojimizi artırmak için Sağlık Bakanlığımızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen ilaçta yerelleşme uygulamasının kararlılıkla sürdürülmesini bekliyoruz.

Köklü ve güçlü bir yapıya sahip Türk ilaç endüstrisinin yüksek potansiyelini hem ülke içinde daha hızlı ve etkin hale getirebilmesi hem de uluslararası çok daha geniş bir alanda kullanabilmesi için uygulama ve süreçleri net şekilde belirlenmiş, tutarlı, sürdürülebilir ve dengeli politikalara ihtiyaç duymaktadır. İlaç endüstrisi için önemli konulardan biri olan fiyat uygulaması, 10 senedir mali disiplin odaklı uygulanmakta ve sektörün ileriye yönelik planlamalarını belirsiz kılmaktadır.

2020 yılında piyasa Avro kur değeri yıl içinde ciddi oranda artış göstermiş olup, bu durum ilaç için açıklanan kur değeri ile piyasadaki gerçek Avro değeri arasındaki farkın yüksek seviyelere çıkmasına neden olmuştur.

Nitekim, yılın son günü itibariyle Avro kuru 9,0241; 2020 yılı yıllık reel ortalama Avro kuru ise 8,0422 olurken, ilaç için belirlenen kur ise yıl boyunca 3,8155 olarak uygulanmıştır. Bu durum, özellikle girdi maliyetleri nedeniyle güncel piyasa kurunu kullanmak durumunda olan sektörün ciddi bir mali yük altına girmesine neden olmuştur.

2021 yılı için ise, kararname gereğince %26,47 artışla 4,8253 TL olması gereken dönemsel kur, fiyat kararına eklenen geçici bir maddeyle, ilaç Avro değerinin 2020 yılında uygulanan Avro değerinin %20 fazlasını geçmemesine karar verilmiş ve bu kapsamda söz konusu değer 4,5786 TL olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda ülkemizin yerli ve milli ilaç endüstrisinin gelişimini hızlandırmak için atılması gereken öncelikli adım mali disiplin odaklı ilaç fiyat politikasından vazgeçilmesidir.

İlaç sektörü kamu otoritelerimizin etkin destek sağlamasına ihtiyaç duymaktadır. Bugüne kadar verilen fiziki yatırım teşvikleriyle endüstrimiz çok ciddi yatırımlar yaptı, yapmaya da devam ediyor. Ancak kamu teşvik sistemi büyük oranda vergi indirim ve muafiyetlerine dayandığı için endüstrimiz açısından yeterli olmamakta, özellikle büyük ölçekli ve sürekli yatırım gerektiren biyobenzer ürünler alanında nakit finansal desteklerin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca ilaca tanınan 5. bölge avantajlarının mevcut şekilde herhangi bir koşula bağlanmadan devam etmesi, üretilecek ürünlerin hızlıca ve güvenli şekilde pazara sunulmasındaki engellerin ortadan kaldırılması sektör için büyük önem taşımaktadır.

Doğru politikalarla endüstrimizin; yatırımları hız kazanmış, Ar-Ge'ye daha fazla kaynak ayıran, hatta kendi molekülünü geliştirmiş, biyoteknoloji alanında güçlü, daha çok üreten ve ihraç eden bir sanayi konumuna gelmesinin önünde hiçbir engel olmadığını biliyor tüm gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz.

İSTANBUL OFİSİ

Nef 09 B Blok Kat: 10 Sanayi Mah.
Hümevra Sok. No: 7 34115 Kağıthane İstanbul
T: +90 212 353 11 20 F: +90 212 353 11 41

ANKARA OFİSİ

Kızılırmak Mahallesi Ufuk Üniversitesi Caddesi No:18
Ambrosia Plaza Kat:10 Çukurambar Ankara
T: +90 312 431 96 07 F: +90 312 435 15 78

www.ieis.org.tr
www.biopharma.org.tr
www.trpharmaexporters.org.tr